Posamezna številka 20 vinarjev.

Štev. 79. V Ljubljani, v ponedeljek, dne 8. aprila 1918. **Leto XLVI.**

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 40·—
za en mesec „ .. „ 3·50
za Nemčijo celoletno . „ 45·—
za ostalo inozemstvo . „ 50·—

V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej .. K 36·—
za en mesec „ .. K 3·—
V upravi prejeman mesečno „ 2·50

Sobotna izdaja:
Za celo leto ..... K 8·—
za Nemčijo celoletno . „ 10·—
za ostalo inozemstvo . „ 13·—

SLOVENEC

Inserati:
Enostolpna petitvrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali njo prostor)
za enkrat . . . . po 50 v
za dva- in večkrat . „ 45 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:
Enostolpna petitvrsta K 1·—
Izhaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 20.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Reakcija.

Beseda grofa Czernina, ki jo je izgovoril dne 2. aprila, je bila dvorezna. Vsekala naj bi entento in opozicionalne narode v monarhiji sami. Entento naj bi opozorila, da so nade na separatni mir, če jih morda goji, prazne, da gre monarhija z Nemčijo v življenje in smrt. Ker so bile te besede izrečene v trenutku, ko so nemške divizije prodirale na Francoskem, so bile tem tehtnejše; ob grmenju nemških topov pri Sommi je slovesno zatrdilo Czerninovo, da je nerazdružno zvezan z Nemčijo, imelo tem večji pomen — bila je resna grožnja ententi. Udaril je tudi po svojih notranjih nasprotnikih. Z lahkomiselnim očitkom veleizdaje je skušal diskreditirati slovansko opozicijo, vzeti volilcem zaupanje v njih parlamentarne zastopnike, ubiti slovanskim poslancem ugled ter vpliv v parlamentu. In kaj je dosegel?

Svet ni obstal, ampak gre trdovratno dalje svojo pot. Če se je kaj spremenilo, se je spremenilo le to, da je novi pritisk rodil nov odpor zunaj in znotraj. Ententa se ni ustrašila Czerninovih groženj. Tri dni po govoru našega zunanjega ministra se je oglasil Wilson ob priliki obletnice vojne napovedi in je naslovil na Nemčijo trde besede: »Nemčija je še enkrat povedala, da mora samo moč odločiti o tem, ali naj vlada med ljudmi pravičen mir ter odločuje usodo človeštva pravo, kakor ga pojmuje Amerika, ali nadvladje, kakor ga pojmuje Nemčija. Mi moramo odgovoriti samo eno in to je: Sila, sila do zadnjega, sila brez konca in kraja, pravična, zmagujoča sila, ki bo dala postavam njih pravico in vsako sebično nadvladje strla v prah!« Kakor vedno doslej, je govoril tudi to pot Wilson samo o Nemčiji; Avstrije se je ognil. Toda po zadnji Czerninovi izjavi veljajo te besede tudi nam in težko bi bilo trditi, da je to za monarhijo boljše.

Kakor ni grof Czernin zunaj dosegel tega, kar je namerjal, tako je tudi ostrina njegovih besed zdrknila brez rane ob boku slovanskih strank v Avstriji. Dejstvo, da so milijonski narodi v monarhiji izpostavljeni nevarnosti, da jih lastni zunanji minister in najvplivnejši vladarjevih svetovalcev napade, kadarkoli se mu zdi primerno, napade pred neustavno, zasebno družbo, a vendar tako, da to sliši ves svet — to žalostno dejstvo je dokazalo še očitneje, da je treba trdne konsolidacije slovanskih parlamentarnih moči. Nas Jugoslovane ne zadeva neposredno Czerninov napad; a zadeva nas vendar posredno, ker je imel namen, da razbije češko-slovensko-hrvatsko državnozborsko zvezo, v kateri je vsa naša moč. Najprimernejše je odgovoril na ta poskus dr. Korošec v brzojavki Češkemu svazu: »Češki svaz naj prejme zagotovilo, da bodo Jugoslovani v žalosti in veselju zvesto vstrajali ob strani češkega naroda.« Novi napad, tako krivičen in zahrbten, ker se ne moremo braniti proti njemu, nas ni razbil, temuč je samo utrdil v nas prepričanje: Le sila, postavna in pravična sila, a samo lastna sila nas more osvoboditi!

Wilson o Nemčiji.

Washington, 6. Reuter: Povodom slavlja obletnice, ko so nastopile Združene države v vojski in ob agitaciji za tretje posojilo prostosti je danes predsednik Wilson govoril v Baltimore. Rekel je: Danes je poteklo leto, ko smo sprejeli izzivanje Nemčije na boj za našo pravico, živeti svobodno, biti svobodni in za svete pravice narodov celega sveta. Narod se je prebudil. Ni potrebno, da ga budimo. Vemo: Vojska nam nalaga največje žrtve in zahteva od nas naše najboljše može in, če bo potrebno, vse, kar imamo. Nisem prišel govoriti o potrebi posojila, marveč da vam živahno opišem nazore, za katerih smotre ga potrebujemo. Jasnejše kot kdaj koli zdaj vidimo, kaj je povzročilo sedanjo največjo vojsko, zakaj se moramo vojskovati in kaj zavisi od nje. Združene države zdaj bolj kot kdaj gotovo vejo, da zavisi njih usoda od vojske, če se vojska izgubi, izgube svojo postojanko velikega naroda in istočasno svoje zvanje na svetu.

Pričajo naj moji sodržavljani, da v nobeni fazi te strašne vojske nismo namenov Nemčije pretiravali. Sramoval bi se, če bi glede na dogodke, ki tako režejo v usodo človeštva na celem svetu; govoril trde besede ali rabil izraze sovraštva in maščevanja. Poskusili smo, da bi besedniki Nemčije sami povedali, kaj zasledujejo s to vojsko; postopali smo proti njim tako odkritosrčno, kakor žele, da mi postopamo nasproti njim. Vzore in namene Amerike sem odkril brez pridržka in brez dvoumnih puhlic in pozval sovražnike, naj ravno tako odkritosrčno povejo, kaj hočejo. Odgovarjali so z izrazi, ki jih ni mogoče napačno tolmačiti in izjavili, da ne iščejo pravičnosti, marveč gospostvo in neovirano zmago njih volje. Nemci niso odgovarjali po svojih državnikih, marveč po svojih vojaških voditeljih, ki dejansko gospodarijo v Nemčiji. V Združenih državah ne moremo napčno umevati tega, kar so storili v Rusiji, v Finski, v Ukrajini in v Rumuniji; Amerika upravičeno sodi, da bi na zahodni bojni črti ravno tako postopali, če bi ne stali nasproti armadam, ki jih niti njih brezštevilne divizije ne morejo premagati. Če Nemci, kadar bi čutili, da je odpor nezmagljiv, stavijo ugodne in pravične pogoje Belgiji, Franciji in Italiji, bi li mogli grajati Američane, ki bi sklepali, da se godi to le zato, da si sovražniki zagotove prosto roko v Rusiji in na Vzhodu? Sovražniki, o tem ne dvomim, da podvržejo svoji volji in častihlepnosti vse slovanske narode, vse prvotne smotre narodov na balkanskem polotoku in vse dežele, v katerih je Turčija gospodovala in slabo vladala; da si zgrade svetovno državo sile, dobičkaželjnosti in trgovinske nadvlade, ki bi Ameriko ravno tako sovražila, kakor Evropo in ki bi na koncu koncev tudi vladala Perziji, Indiji in narodom daljnega vzhoda.

Wilson je tako-le končal: Kaj naj storimo? Zase sem pripravljen, da celo zdaj govorim o pravičnem in o poštenem miru in sicer vselej, kadar se iskreno želi, v katerem bi stali enakodobno močni in slabi. A ko sem tak mir predlagal, so odgovorili v Rusiji nemški poveljniki tako, da važnosti odgovora ne morem nepravilno tolmačiti. Izzivanje sprejmem in vem, da ga sprejmete Vi: cel svet znaj, da ga sprejemate. Nemčija je še enkrat povedala, naj edino le meč odločuje o tem, če zavladaj pravičen mir med ljudmi in če naj pravičnost, kakor o njej Amerika sodi, odločuje usodo človeštva ali pa nadvlada, kakršno si predstavlja Nemčija. Le en odgovor je mogoč: sila, sila do skrajnosti, sila brez vsake meje in meje, prava, triumfujoča sila, ki bo zopet uveljavila pravične svetovne postave in ki bo vsako sebično nadvlado treščila v prah.

Angleški kralj Wilsonu.

London, 6. Reuter: Kralj je brzojavil predsedniku Združenih držav ob obletnici usodne odločitve Združenih držav, ko so pristopile v sedanjo vojsko, da čuvajo mednarodno pravico in pravičnost: Vas, gospod predsednik in potom Vas ameriški narod prijateljsko pozdravljam v imenu celega angleškega naroda. V sedanji kritični uri, ko se naši sovražniki ne ozirajo na nobene žrtve in izdatke, da zmagajo, stoje francoske in angleške čete složno kakor še nikdar prej v svojem junaškem odporu proti opisanim naporom. Njih junaštvo vzdržuje misel, da bo velika demokracija na zahodu v istem duhu in z istimi smotri kakor oni sami vse storila, da vrže svoje najskrajnejše sile v boj, ki enkrat za vselej odloči usodo svobodnih narodov na svetu. Junaški čini Američanov na vodi in na suhem so že dokazali sovražniku, da upa zaman. Britska države, ki prinaša že štiri leta žrtve, se bo veselo še nadalje žrtvovala. Misel: Združene države pod Vašim vodstvom se enega srca in ene duše z nami, nas krepi v sklepu, da na koncu koncev z božjo pomočjo uničimo sovražne načrte in zopet ponovimo vlado pravice in pravičnosti.

Poincare Wilsonu.

Pariz, 6. (K. u.) Agence Havas: Predsednik Poincare je včeraj brzojavil Wilsonu, kako blizu se nahaja v resnih, slovesnih urah srce Francije srcu Amerike. Naši dve veliki deželi znata, da se borita skupno za pravico in svobodo proti osvojevalnemu duhu, ki je ravno tako hinavski, kakor surov. Neutrudljivo bomo nadaljevali vojsko, dokler ne dosežemo zmage, ki je poklicana, da določi usodo človeštva. — Predsednik Wilson se je zahvalil z brzojavko, v kateri izraža nado, da bo Amerika nadaljevala svoje napore, dokler ne zmaga pravica in se razbije krivica.

Pichon o obletnici vojne napovedi Združenih držav.

Pariz, 6. (K. u.) Agence Havas: Pariški občinski svet je priredil danes popoldne povodom obletnice vojne napovedi slovesen sprejem, h kateremu so povabili veleposlanika Združenih držav Sharpa, ameriškega vojnega tajnika Bakerja, člane francoske vlade, veleposlanike in poslanike zveznih držav, maršala Joffreja in člane ameriške kolonije. Po pozdravnih govorih predsednika občinskega sveta in seinskega prefekta je govoril francoski zunanji minister Pichon. Rekel je: Združene države so, ne da bi kaj računale, samo zato, da služijo reči civiliziranega sveta, vstopile v borbo, ki bo usodo celega sveta odločila. Kakor so tudi naše pre-

LISTEK.

29

Nevidni človek.

Angleški spisal H. G. Wells. — Prevel I. M.
(Dalje.)

Nekaj časa je Griffin molče sedel, nato pa je naenkrat nadaljeval:

»Zapustil sem bil že Chesilstoweski zavod,« je rekel, »ko se je to zgodilo. Bilo je zadnjega decembra. Najel sem si sobo v Londonu, veliko sobo brez pohištva v prostornem, slabo vzdrževanem zasebnem hotelu v neki zakotni ulici blizu Great Portland Streeta. Soba je bila kmalu polna priprav, ki sem si jih kupil z njegovim denarjem, in delo je napredovalo vztrajno, uspešno, vedno bolj se bližajoč koncu. Bil sem kakor človek, ki se izmotava iz goščave in naleti naenkrat na kako nepojmljivo žaloigro. Šel sem k pogrebu svojega očeta. A moje misli so bile obrnjene edino na to raziskovanje in nisem niti s prstom ganil, da bi rešil njegov dobri glas. Spominjam se še pogreba, onega mrtvaškega odra, bornih obredov, vetrovnega, mrzlega dne, ledenega griča in starega njegovega sošolca duhovnika, ki je opravil mrtvaške molitve, slabo oblečenega, sključenega starca.

»Spominjam se, kako sem se vrnil na zapuščeni dom, skozi krai, kier je nekdai stala vas, pa so ga lakomni špekulanti izpremenili v umazano mesto. Na vse strani so ceste naposled držale na zapuščeno polje in se končevale v kupih gramoza in smrdljivem, mokrem plevelu. Spominjam se svoje suhe, črne postave, ko sem stopal po polzkem, svitlem hodniku, in čudnega občutka zapuščenosti, ki sem ga imel spričo umazane poštenosti, umazane kupčijske zunanjosti tistega kraja ...

»Kar nimalo žalosti nisem čutil po očetu. Dozdeval se mi je kot žrtev svoje lastne bedaste sentimentalnosti. Navada je zahtevala mojo udeležbo pri pogrebu, a v resnici to ni bila moja zadeva.

»Ko pa sem stopal po High Streetu,[1] se mi je za hip povrnilo moje staro življenje. Srečal sem dekle, ki sem jo že deset let poznal. Najine oči so se srečale ...

»Nekaj me je nagnilo, da sem se obrnil in jo nagovoril. Bila je čisto priprosta oseba.

»Tisti obisk domačega kraja je bil kakor sanje. Takrat nisem čutil, da sem sam, da sem prišel iz sveta v zapuščenost. Upošteval sem izgubo simpatije, a sem jo pripisoval splošni ničemurnosti življenja. Vrnitev v svojo sobo se mi je videla kakor zopetna pridobitev resničnosti. Tu so bile reči, ki sem jih poznal in ljubil. Tu je stala priprava, poskusi, pripravljeni in čakajoči. In zdaj ni bilo malone nobene druge težave kakor zasnovanje podrobnosti.

»Prej ali slej ti pojasnim, Kemp, vse komplicirane procese. Danes ni potreba, da bi se poglabljal vanje. Po večini so, izvzemši gotovih vrzeli, ki sem si jih rajši zapomnil, zapisani v šifrah v tistih knjigah, ki jih je bil klatež skril. Moramo ga najti. Moramo zopet dobiti tiste knjige. Bistvena naloga pa je bila postaviti prozorni predmet, čegar lomski indeks se je imel zmanjšati, med dvoje izžarujočih središč nekakega eteričnega tresenja, o čemur ti več povem pozneje. Ne — ne tisto Röntgenovo tresenje; ne vem sicer, če je to moje popisano, vseeno pa je dovolj jasno. Potreboval sem predvsem dva majhna dinamska stroja, in ta dva je gonil cenen stroj na plin ... Prvi moj poizkus sem naredil s kosom belega volnatega blaga. Prečudno je bilo videti ga mehkega in belega med migljajočimi bliski, potem pa ga opazovati, kako je izginjal kakor oblaček dima in naposled docela izginil.

»Skoraj da nisem mogel verjeti, da sem jaz to storil. Iztegnil sem roko na tisto zdaj prazno mesto in res, tam je bilo tisto blago, trdo kakor poprej. Dotaknil sem se ga malo nerodno in padlo je na tla. Precej sem se moral truditi da sem ga zopet našel.

»Temu je sledil čuden poskus. Slišal sem za seboi mijavkanje, in ko sem se obrnil, sem zagledal na pokrovu vodnega čebra zunaj pod oknom mršavo, jako umazano belo mačko. Neka misel mi šine v glavo. ‚Vse je pripravljeno zate,' sem dejal in stopil k oknu, ga odprl in prijazno klical. Predeč je prišla v sobo — uboga žival je bila gladna — in dal sem ji nekaj mleka. Ves moj živež je bil v omari v kotu sobe. Ko je pojedla, je vohala po sobi očividno z namenom, da se udomači. Nevidna cunja jo je malo prestrašila; videti bi jo moral, kako je pihala vanjo! Pripravil sem ji udobno ležišče na blazini svoje postelje ter ji dal surovega masla, da bi jo pripravil, da bi se umila.«

»In si jo porabil za poskus?«

»Sem jo. Pa dati mački lek, ni nobena šala, Kemp! In poskus se je izjalovil.«

»Izjalovil?«

»V dveh podrobnostih. To so bili krempiji, pa tista barvilna snov v ozadju mačkinih oči. Saj jo poznaš?«

»Tapetum.«

»Da, tapetum. To se ni hotelo izpremeniti. Potem ko sem dal živali snovi, da ji krč postane bela, in izvršil na njej še gotove druge reči, sem ji dal opija pa položil njo in blazino, na kateri je spala, na poskusno pripravo. In potem ko je izginilo vse, sta ostali samo dve mali točki njenih oči vidni.«

»Čudno.«

(Dalje.)

[1] Malo zahodno od Great Portland Streeta ležeča ulica.

skušnje bolestne, niti najmanj ne dvomimo, da bo končala vojska s porazom sovražnika. Ni mogoče, da nas premagajo, ker naših korakov ni mogoče premagati. Nemčija in Avstrija ne moreta premagati zvezne armade, ki jo sestavljajo neustrašene čete in ki jih vodijo vojskovodje, ki se prostovoljno podrejajo disciplineranemu vodstvu vrhovnega poveljnika, ki mu vsi zaupajo. Vemo, da more biti mir trajen le, če je pravičen. Vemo, da odvrnemo nove napade le, če zajamčimo narodom istočasno s pravico samoodločevanja tudi varnost potom organiziranih pravic. Tako trdno smo se odločili to doseči, kakršni so pogoji našemu življenju. Minister je na koncu pohvalil Združene države, ki v tisti uri, ko drugi kapitulirajo ali se umikajo sili, podvojujejo svoje moči in napore, da svobodo, katere so vajeni in v kateri žive, uvedejo v pravila človeških naprav. Veleposlanik Sharp je rekel: Dokler nam sovražnik poskuša vsiljevati svoje pogoje, se moramo vojskovati, da zmagamo, kar bomo tudi storili. Da se ta visoki smoter doseže, bo Francija razpolagala z vsemi pomožnimi viri in z vsemi ameriškimi vojaki.

Balfour ob obletnici ameriške vojne napovedi.

London, 6. Reuter: Balfour je pri slavnosti povodom obletnice vojne napovedi Združenih držav rekel: Državniki osrednjih velesil so Wilsonova načela, katera so slavili, v Rusiji in Rumuniji resnično prekršili. Ruski prijatelji sporazuma sedaj spoznavajo resnico. Upa, da resnica ne pride prepozno. Verjame ruskemu narodu; vsako pomoč, ki jo morejo zavezniki Rusiji v njenih težkih bojih za svobodo nuditi, naj jo Rusiji dovolijo.

Czernin in Clemenceau.

Pariz, 6. aprila. (K. u.) »Agence Havas«: Ministrsko predsedstvo je izdalo sledeči komunike: Ko je prevzel Clemenceau vlado, so se že na iniciativo Avstrije uvedli razgovori med grofom Reverterom, osebnim prijateljem cesarja, in majorjem Armandom iz drugega oddelka generalnega štaba, katerega je določil takratni minister za to: Gospod Clemenceau ni verjel, da more prevzeti odgovornost nase, prekiniti razgovore, s katerimi se sicer do takrat ni ničesar doseglo, a ki bi lahko nudili koristne informacijske vire. Na prošnjo grofa Revertera je imel major Armand zopet potovati v Švico. Clemenceau mu je dal v navzočnosti njegovega predstojnika sledeče navodilo. Poslušati in nič reči. Ko se je grof Revertera na koncu koncev prepričal, da njegov poskus, vreči vabo za Nemčijo ni uspel, je vročil dne 25. februarja majorju Armandu lastnoročno noto, da natančno označi svojo misijo. Prvi stavek note se glasi: Avgusta 1917 so se uvedli razgovori z namenom, da stavi Francija z ozirom na bodoči mir predloge, naslovljene Avstriji v taki obliki, da jih lahko Avstrija pri berlinski vladi podpira. Nenaprošeni prosilec grof Revertera s temi besedami pripoznava, da je šlo za to dobiti od francoske vlade mirovne predloge, ki naj bi se naslovili na Avstrijo, namenjeni bi pa bili Berlinu.

Tak je z izvirnim dokumentom ugotovljeni stvarni položaj, na katerega se drzne grof Czernin s sledečimi besedami namigavati: Clemenceau me je nekaj časa prej, ko se je pričela ofenziva na zahodu, vprašal, če sem pripravljen se pogajati in na kakšnem temelju. — Ko je tako govoril, grof Czernin ni povedal le resnice, marveč kar nasprotuje resnici: v Franciji pravimo takemu načinu »lagati«. Umljivo je, da gospod Clemenceau ni mogel zadrževati svojega ogorčenja, ko je videl, da grof Czernin, ki ga končne posledice ofenzive upravičeno skrbe, tako drzno zamenjava vloge in predstavlja francosko vlado, kakor da je prosjačila za mir v tisti uri, v kateri smo se z našimi zavezniki pripravljali, da zadamo osrednjim velesilam zadnji poraz. Lahko bi spomnili na to, do katere stopinje se je trudila Avstrija s svojimi prošnjami za poseben mir z Rimom, Washingtonom in Londonom; s svojimi prošnjami ni drugega nameravala, kakor da nas izvabi pod jarem, kateremu naj bi se podredili.

Komu ni znana povest o zadnjem sestanku, vršil se je tudi v Švici, nekega bivšega avstrijskega veleposlanika z neko visoko osebnostjo sporazuma? Konferenca ni trajala dlje kakor nekaj minut. Takrat si tudi ni naš zaveznik izprosil sestanka, marveč avstrijska vlada. Ali se grof Czernin ne spominja nekega podobnega poskusa, ki ga je le dva mesca pred nastopom Revertera podvzela v Parizu in v Londonu osebnost, ki ga po činu visoko nadkriljuje? Tudi v tem slučaju razpolagam, kakor v sedanjem, z izvirnim, a tudi znamenitim dokazilom.

Painlevéjeva izjava.

Painleve je z ozirom na komunike ministrskega predsedstva podal v »Humanite« sledečo izjavo: Avstrija je leta 1917 večkrat poskušala uvesti oficiozne razgovore z osebnostmi sporazuma. Drugi oddelek je posebno junija poročal, da je grof Revertera s posredovanjem nekega Švicarja večkrat silil na zaseben razgovor s svojim oddaljenim sorodnikom Armandom drugega oddelka. Ko so o tem obvestili takratnega ministrskega predsednika Ribota, sta se Revertera in grof Armand v avgustu 1917 sestala. Pri tem je ostalo. Avgusta se nista več sestala, ni mi znano, da bi se bila še sestala do 13. novembra 1917, ko je moj kabinet odstopil. O tem, kar se je pozneje godilo, seveda ne morem presojati, a z ozirom na izjavo ministrskega predsednika sodim, da je Revertera zadevo zopet sprožil.

Izjava dunajske vlade.

Dunaj, 7. aprila. (K. u.) Uradno: Z ozirom na prvo kratko izjavo gospoda Clemenceaua, s katero je obdolžil grofa Czernina, da je lagal, iz komunikeja francoskega ministrskega predsednika s 6. aprila, prevzamemo z zadovoljstvom priznanje, da sta se zaupnika avstrijske in francoske vlade o vprašanju miru razgovarjala. Opis ki ga je podal o uvodu in poteku teh pogajanj gospod Clemenceau, kakor tudi izjave, ki jih je o tej reči podal gospod Painleve v »Humanite«, se v mnogih bistvenih točkah tako od dejstev razločuje, da moramo temeljito francoski komunike razpravljati.

Nek nevtralni posredovalec je julija 1917 grofa Revertera v imenu francoske vlade pozval, naj naznani, če more sprejeti obvestila te vlade Avstriji. Ko si je grof Revertera izposloval dovoljenje, je vprašanju že julija 1917 pritrdil; prišel je 17. avgusta 1917 po naročilu takratnega francoskega vojnega ministra Painleveja in z odobrilom takratnega francoskega ministrskega predsednika Ribota major grof Armand k svojemu daljnemu sorodniku grofu Revertera v Freiburg. Grof Armand je vprašal grofa Revertera, če so med Francijo in Avstrijo mogoči razgovori. Iniciativa za ta stik se je torej podvzela s francoske strani. O tem vprašaniu, ki se je po naročilu francoske vlade stavilo, je grof Revertera poročal c. in kr. zunanjemu ministru, ki je nato grofa Revertera naprosil, naj se začne z zaupnikom pogajati in da naj doseže, če se morejo ustvariti temelji splošnemu miru. Grof Revertera se je pričel nato 22. in 23. avgusta razgovarjati z grofom Armandom, ki pa niso dosegli uspeha, kar je gospod Clemenceau čisto pravilno izjavil. Takrat so se torej pogajanja prekinila.

Če gospod Clemenceau trdi, da sta se grof Revertera in grof Armand takrat razgovarjala, ko je Clemenceau nastopil svoje mesto, to ni resnično. Grof Armand je še le januarja 1918, in sicer po naročilu gospoda Clemenceaua zopet stopil v stik z grofom Reverterom. Na nit, ki se je pretrgala avgusta 1917, je torej gospod Clemenceau sam januarja 1917 zopet navezal. Vsled novega stika so se vodili dogovori, katere omenja uradni komunike 4. aprila. Res je, da je pri tej priliki vročil grof Revertera grofu Armandu 23. februarja 1918 spis, iz katerega navaja gospod Clemenceau le prvi stavek, ki ga tudi potrjuje, da je bilo grofu Reverteri med razgovori meseca avgusta 1917 naročeno, naj konstatira, če je mogoče dobiti od francoske vlade predloge, ki naslovljeni na Avstrijo mogoče nudijo temelj splošnemu miru, ki jih lahko Avstrija svojim zaveznikom naznani.

Popolnoma torej odgovarja dejstvom, kar je izjavil grof Czernin v svojem govoru 2. aprila 1918: »Gospod Clemenceau je nekaj časa pred ofenzivo na zahodu pri meni povprašal, če sem pripravljen se pogajati in na kakšnem temelju.« Očitek gospoda Clemenceaua grofu Czerninu, da je lagal, se torej tudi v obsegu komunikeja francoske vlade ne more vzdržati. — O »prošnjah za poseben mir«, s katerimi je utrudila Avstrija vlade v Rimu, Washingtonu in v Londonu, ni avstrijski vladi nič znanega. Res je pa, da sta se, kar je tudi angleška vlada v spodnji zbornici priznala, v Švici razgovarjala veleposlanika grof Menstorff in general Smits, a razgovarjala se nista le nekaj minut, marveč sta se večkrat sestala in razgovarjala več ur. Če vprašuje gospod Clemenceau c. in kr. zunanjega ministra, ali se spominja, da se je »dva mesca pred podjetjem Revertera« — torej pred približno enim letom — poskušalo na isti način po osebnosti visoko nad njegovim činom, to grof Czernin potrjuje in še pristavlja, da ta poskus tudi ni dosegel uspeha.

V toliko glede na ugotovitev dejstev. Sicer se pa pripominja, da grof Czernin nima povoda zanikavati, če je v tem ali v kakem podobnem slučaju podvzel iniciativo, ker — v protislovju z gospodom Clemenceauom misli, da se nobeni vladi ne more očitati, če poskuša privesti do častnega miru vse narode iz grozot sedanje vojske.

Sporno vprašanje, ki ga je sprožil gospod Clemenceau, je pa sicer odvrnilo pozornost od pravega jedra Czerninove izjave. Ni šlo namreč toliko za to, kdo je sprožil razgovore, preden se je pričela ofenziva na zahodu, marveč za to gre, kdo jih je razbil. Gospod Clemenceau pa ni do zdaj tajil, da se je branil pogajanj na temelju odpovedi Alzacije Lorene.

Robert Cecil o Czerninovih izjavah.

Iz Londona poročajo 5. t. m.: Lord Robert Cecil je v pogovoru z Reuterjevim poročevalcem o zadnjih Czerninovih izjavah rekel:

Ako so obstajali še kakšni dvomi o stališču grofa Czernina, so jih njegove zadnje izjave popolnoma razpršile: sedaj ni mogoč noben dvom več, da zastopa pruske ideale in prusko politiko. On lahko pravi, da je obsegala mirovna ponudba osrednjih velesil le zmerne zahteve in da ne temelji le na načelih samoodločbe, marveč da vsebuje tudi formulo »brez aneksij in brez odškodnin«. Kar se tiče samoodločbene pravice narodov, so se vse nove države v Rusiji organizirale, ne da bi se bili kakorkoli brigali za želje prebivalstva. Ti narodi so se morali enostavno pokoriti. Na severu so bile odločilne želje neznatne klike nemških baronov, torej čisto brezpomembnega dela prebivalstva, dočim so želje velike mase prebivalstva kratkomalo prezrli. Da, niti poizkusili niso, da bi zadostili željam in zahtevam raznih plemen, kakor Estoncev, Letov, Litavcev, Poljakov in Ukrajincev. Postopali so z njimi enostavno kakor z mladoletnimi in jih dodelili državam, ne da bi se kakorkoli ozirali na njihovo preteklost in pleme.

Z Rumunijo so postopali na podoben način. V Dobrudži, ki so jo prepustili Bolgariji, stanuje samo 18 odstotkov Bolgarov proti 55 odstotkom Rumunov, dočim prebiva v tistem delu Besarabije, ki ga po vsej priliki prepuste Rumunom, le majhen odstotni postavek Rumunov. Morda je najbolj hinavski tisti del mirovne ponudbe, s katerim se hoče vzbuditi videz, kakor bi centralne države ne zahtevale nobenih odškodnin, dočim so jih premagancem dejansko naložili.

Čudna ureditev novih držav je v tem, da jim ni treba prevzeti nasproti Rusiji nobenih obveznosti, ki bi se mogle izvajati iz prejšnje pripadnosti Rusiji. Posledica tega je, da se je ves državni dolg, ki ga je doslej nosila cela Rusija, enostavno vrgel raz njihovih ramen. Glede Ukrajine je bila merodajna Czerninova želja, da dobi živil, jih pa ne kupi, marveč jih nedvoumno zapleni. Razen tega se morajo vsi stroški centralnih držav za tekom vojne izvršene rekvizicije odpisati od kupnine. To znaša za Rumunijo 55 milijonov funtov šterlingov stroškov. Razen tega zahtevajo centralne države izključno pravico odločati o tej stvari ter se ima v to svrho ustanoviti posebno sodišče v Lipskem. Zelo umljivo je, da je grof Czernin v odkritosrčnem trenotku rekel, da se ob mirovnem sklepu z Ukrajino in Rumunijo Avstro-Ogrska preskrbi s potrebnimi živili in surovinami. Da, to je bila v resnici edina svrha tega miru, ki ima za posledico, da vživa Avstro-Ogrska gospodarske in strategične ugodnosti, dočim so Ukrajinci in Rumuni izročeni centralnim državam popolnoma na milost in nemilost.

Cesar na Primorskem.

Cesar v Tolminu.

Tolmin, 5. aprila 1918.

V sredo zvečer je prišlo v Tolmin naznanilo, da pride prihodnje jutro ob pol 8. uri cesar v Tolmin. Sprejem naj bi bil priprost. Kratko poročilo smo sprejeli veselega srca, vendar pa smo želeli dati duška svojemu veselju, zato so se drugo jutro oglašali mali zvonovi pri župni cerkvi ter naznanjali ljudstvu izredni dogodek. V naglici se nas je zbralo par sto ljudi ter čakalo pred cerkvijo Nj. Veličanstvo, ki je došel ob 8. uri od Sv. Lucije sem s svojim avtomobilom. Lahkih korakov je izstopil cesar, šel od častnika do častnika, z vsakim govoril ter podal vsakemu roko. Na to je nagovoril Nj. Veličanstvo preč. g. dekan Ivan Rojec v slovenskem jeziku z naslednjimi besedami:

»Vaše c. in kr. apostolsko Veličanstvo! Premilostljivi cesar in gospod!

Po skoraj triletnih dnevih žalosti, bridkosti trpljenja in vojnih grozot, katere je preživelo in pretrpelo tukajšnje dobro in Vašemu Veličanstvu vedno zvesto in prevdano ljudstvo, napočil je danes prvikrat dan veselja in radosti, da moremo in smemo prvikrat gledati in pozdraviti Vaše Veličanstvo, ki ste kot skrbni in preljubljeni oče hoteli obiskati tudi prvi našo občino in naše prelepe kraje. Za to preveliko milost blagovoli sprejeti Vaše Veličanstvo izraz najglobokejše zahvale in neomajljive udanosti in zvestobe vse dekanijske duhovščine, cele občine in vsega Vašemu Veličanstvu in celi cesarski rodovini vedno vdanega ljudstva, ki je ravno v sedanji vojski na bojni črti živelo v vednem strahu, da bi bilo tudi le za trenutek odtrgano od mile preljubljene Avstrije. Kakor so ljubovale naše gore Krn, Mrzli Vrh in Sv. Marija ter naša lepa hči planin »Soča« besnim navalom sovražnika, enako smo tudi mi, Veličanstvo, vztrajali v neomajljivi ljubezni do Vašega Veličanstva in do mile domovine ter dejansko dokazali s slovenskimi vojaki-junaki resničnost izreka: »Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovencev ne gane!«

Veličanstvo! Pri vsej radosti in veselju, ki prešinja danes ob premilostljivem obisku Vašega Veličanstva naše srce — smo vendar žalostni in objokani, ko gledamo v bodočnost. Naši domovi so porušeni, naše polje opustošeno, naše ljudstvo razkropljeno po širni Avstriji — toda prosimo in zaupamo v očetovsko skrb Vašega Veličanstva.

Veličanstvo! Kakor je ob gromu topov s solzami v očeh ter plakajo na razvalinah svojih porušenih domov, nimajo kaj jesti in kaj obleči. V imenu teh nesrečnežev prosim, Vaše Veličanstvo, da blagovoli najmilostljivejše za nje poskrbeti posebno, da se jim državna begunska podpora izplačuje še dalje nego je sedaj določeno.

Veličanstvo! Kakor je ob grmu topov ostalo naše ljudstvo zvesto Vašemu Veličanstvu, ostalo bo tudi nadalje zvesto v neomajljivi ljubezni in zvestobi do Vašega Veličanstva in cele cesarske rodovine, zato tudi kliče iz dna svojega, cesarju vedno zvestega srca: Vaše c. in kr. Veličanstvo naš presvitli in milostljivi cesar Karel I. — živijo, živijo, živijo!«

Na ta nagovor je Nj. Veličanstvo blagovolil odgovoriti, da sprejema s hvaležnim srcem pozdrave vdanosti ljudstva ter upa, da se bodo rane, katere je zasadila vojska, tudi kmalu zacelile. — Čudili smo se prijaznosti Nj. Veličanstvo, ko je z g. dekanom, s podžupani tako lepo, vljudno in prijazno govoril. Naši možje so prav po domače povedali vse težave in potrebe, a za vse se je Nj. Veličanstvo zanimalo. Vsakega je vprašal ima li posestvo, krave, imajo li mleko itd. Na to smo šli v cerkev, kjer je presvetli cesar molil ter si ogledal poškodbe. Gospodu dekanu je rekel, da upa, da si bo Tolmin po vojski kmalu opomogel. Ljudstvo je drlo za cesarskim sprevodom v cerkev, dalo duška svojemu veselju ter zapelo cesarsko himno.

Pred cerkvijo se je presvetli cesar poslovil od č. g. dekan, se mu zahvalil za sprejem, podal mu roko ter se odpeljal med navdušenim klicanjem proti Kobaridu, odkoder se je zopet vrnil po dveh urah skozi Tolmin dalje proti Sv. Luciji.

Cesar v Gorici.

V Gorici, 5. aprila 1918.

Nihče ni tega pričakoval. Kakor blisk se je novica raznesla, da ga bomo v svoji sredi resnično pozdravili. Šele včeraj, v četrtek, 4. t. m. zjutraj smo zvedeli za to. Neizmerno je bilo naše veselje. V Gorici je bilo navzočih precej okoličanskih županov. Prišli so, ker jih je v važnih zadevah poslanec Fon povabil na posvetovanje po dohodu vlaka v Gorico, okrog štirih popoldne. Toda že mnogo poprej, hitro po poldnevu, so pričeli zvonovi po cerkvah v mestu zvoniti in topovi pošiljati svoje strele v ozračje ter s tem oznanjati, da v resnici prihaja Nj. Veličanstvo cesar Karel I.

Bil je najlepši pomladanski dan, tisto solnce na nebu, tista svetloba krog nas, tisti dehteči vzduh povsod, ki tako živo in prijetno označuje prihod pomladi na Goriškem. Na Travniku v Gorici se je zbralo obilo občinstva; vsak, ki je bil obveščen, je prihitel, kakor je bil ravno oblečen, da bi cesarja videl in pozdravil. Prišel je ob pol 1. uri z avtomobilom in z njim njegovo spremstvo, med katerim se je nahajal tudi tržaški namestnik. Ustavil se je pred palačo okrajnega glavarstva. Tu ga je pričakoval ekscelenca prevzvišeni g. knezonadškof goriški, c. kr. okrajni glavar, deželni glavar, duhovniki, uradniki, gospoda in mnogo ljudstva. Travnik je bil precej poln številnega občinstva.

Skozi dolg špalir je avtomobil pripeljal cesarja naravnost na čelo vseh navzočih. Stopil mu je nasproti prevzvišeni g. knezonadškof, okrašen z redovi, ki ga je že Nj. Veličanstvo ž njimi odlikovalo, tudi z redom železne krone I. razreda, ki ga je nedavno od njega dobil ter ga v daljšem nagovoru udanostno pozdravil: »Svoje upanje stavim v Vaše Veličanstvo, da bo Gorica in Goriška zopet vstala!« Zelo lepo mu je cesar odgovoril ter povdaril, da hoče skrbeti za pomoč in sicer za hitro pomoč! »Soška dolina je strašno trpela« — je rekel. »Sam sem se o tem prepričal!« Nato je cesarja pozdravil kanonik dr. Faidutti kot deželni glavar v treh jezikih: slovensko, nemško in italijansko. Cesar mu je zopet odgovoril.

Potem je prevzv. g. knezonadškof prosil, da mu sme predstaviti navzoče duhovnike: predstojnika usmiljenih bratov g. patra Longina Horaka, kapucinskega gvardijana g. p. Lina Prah in preč. g. p. Gracijana, gvardijana frančiškanskega samostana v Gorici. Vsakega izmed njih je povprašal po usodi samostana, vsakemu dal roko; kapucinskega brata Sabo je vprašal, kako je dobil svoje odlikovanje. Zelo je cesarja zadovoljilo, [illegible] da je dobil odlikovanje vsled [illegible] vztrajal do zadnjega v Gorici. — Prevzv

knezonadškof je nato cesarju predstavil kan. dr. Ličena in dr. Pavlico, ki sta se tedaj nahajala v Gorici; potem preč. g. Grusovina kot dušnega pastirja v Gorici in g. kurata iz Nabrežine, ki je bil slučajno prisoten. »To je lepo, to me veseli, hvala Vam!« mu je rekel, ko je od njega izvedel, da je deloval v tujini med goriškimi begunci.

Nato je poklonila gospodična lep šopek cvetlic cesarju ter se mu poklonila grofica Thurn, ki je bila pred dvema letoma v službi Rdečega križa od sovražnega strela ranjena v Volčjidragi.

Deželni glavar je nato predstavil Nj. Veličanstvu uradnike deželnega odbora.

Potem sta se mu poklonila namestnik baron Fries-Skene iz Trsta in bar. Baum, c. kr. okrajni glavar v Gorici. Zadnji mu je predstavil slovenske župane, ki so bili navzoči.

Gospodje župani so svojemu presvetlemu vladarju res odkritosrčno skušali razložiti položaj dežele. Bilo je kar ginljivo poslušati njih besede, ki so jim prihajale iz srca, kakor prihajajo prijatelju, ki izliva svojo dušo prijatelju ali sinu, ki slika očetu svoje gorje.

»Veličanstvo«, je govoril g. Jožef Vuga, župan iz Solkana, »ljudstvo strašno trpi; naše hiše so porušene; aprovizacija slabo posluje, begunci bi radi domov, pomoči od nikoder; ljudstvo se joka!« S potrtim izrazom na predobrohotnem obličju je cesar poslušal te besede; potrkal županu z rokami po ramenih, segel mu v roko in mu rekel, da hoče pomagati, čim preje pomagati!

»Koliko let ste že župan?« je vprašal nato g. Lutmana iz Štandreža. »Trideset let, Veličanstvo!« mu je župan odgovoril. »Kako je v Vaši občini?« — »Veličanstvo, vse je razdejano; hiš ni nobenih; vse prosi hitre pomoči!« — »Da, da, bo prišla!« mu je cesar odgovoril.

Tako je govoril tudi z drugimi župani iz Podgore, iz Črnič, iz Oseka i. t. d. Iz vsega njegovega nastopa, iz vsake njegove besede je sevala velika skrb, prisrčna ljubezen, iskreno zanimanje za gorje naroda, ki je bil na Goriškem tako hudo prizadet po vojski.

Ko so župani bili predstavljeni, je stopil pred cesarja neki invalid s prošnjo po podpori. Takoj je cesar namignil c. kr. okrajnemu glavarju, naj se to vzame na znanje in vpoštev.

Na koncu se mu je prevzv. knezonadškof še enkrat poklonil; navzoče gospe in gospodične so cesarja pričele obsipati s cvetjem; zaorili so glasovi navdušenja, ki so po svojih slovenskih »Živijo«-klicih razodevali, da se je pri tej priliki krog svojega ljubljenega cesarja zbralo skoraj samo slovensko ljudstvo iz mesta in okolice. —

Prizora je bilo konec. Nj. Veličanstvo je odšel naprej k vojaštvu, potem dalje v Furlanijo. V navzočih pa je ostal neizbrisen spomin na cesarja, ki se s tako živo ljubeznijo zanima za ljudsko gorje s prisrčno željo, pomagati mu čim preje in čim najvspešneje.

Cesar v Istri.

5. t. m. je cesar v spremstvu ministrskega predsednika dr. Seidlerja obiskal zapadno Istro. O sprejemu v Pazinu poročamo na drugem mestu. Iz Pazina se je peljal v avtomobilu v mirnško dolino in se ustavil v Motovunu, kjer ga je pozdravilo prebivalstvo z županom na čelu. Od tod se je cesar peljal v Piran in čez Umag in Novigrad v Poreč. Povsod so mu napravili prisrčen sprejem. V Poreču je cesar nagovoril vsakega izmed navzočih in se izvestil o podrobnostih prehrane. Iz Poreča se je čez Kanfanar odpeljal v Rovinj, kjer sta ga pozdravila prošt don Rocco in deželnosodni svétnik dr. Lignori. Cesar je zagotovil mestu vso svojo skrb, nato pa obiskal cerkev sv. Evfemije, kjer je opravil kratko pobožnost. Ob navdušenem pozdravljanju prebivalstva se je cesar odpeljal nazaj v Pazin. — 6. t. m. je cesar obiskal Labin, kjer je dalj časa ostal sredi med ljudstvom ter se pogovarjal posebno z zastopniki delavstva bližnjega rudnika. Nato se je cesar odpeljal v Opatijo, kjer so ga sprejeli zastopniki volosko-opatijskega okraja, pa tudi poslanstva s sosednih otokov Krka, Cresa in Lošinja. Čim mu je voditelj voloskega okrajnega glavarstva podal svoje poročilo, se je cesar obrnil na župana in se posebno zanimal za tujski in zdraviliški promet. Cesar se je dalj časa pogovarjal tudi z državnim poslancem prof. Spinčićem in župani iz voloskega okraja. Potem je cesar obiskal vojne bolnišnice v Opatiji. Iz Opatije je odšel cesar na postajo Matulje, kjer mu je poročal namestnik baron pl. Fries-Skene, nakar je cesar stopil v dvorni vlak in se čez Št. Peter in Maribor odpeljal na Dunaj. Vsepovsodi, kamorkoli je cesar prišel v Istri, mu je prebivalstvo prirejalo prisrčne ovacije in okrasilo hiše z zastavami.

Cesar Karel drugič v Pazinu.

Pazin, 6. aprila 1918.

Komaj je minulo deset mesecev in zo[t] smo imeli našega ljudskega cesarja v [o]ji sredini. Ta pomenljivi dan je bil to[r]t, petek 5. aprila. Že rano je bil ves Pazin pokoncu. Raz javnih in privatnih poslopij so plapolale cesarske, deželne in hrvatsko-narodne zastave. Takoj po sedmi uri so se jeli na trgu pred narodnim domom zbirati zastopniki pazinskih oblasti kakor vodja okr. glavarstva Luković, zastopstvo Cerkve, občine in trije častniki, dalje srednje in ljudskošolska mladina s profesorji in učitelji ter množica ljudstva. Ura je ravnokar kazala sedem in 40 minut, kar pridrdra s kolodvora cesarski avto. Nepopisno navdušenje je prevzelo hrvatsko mladino, ko zagleda pred seboj svojega mladega cesarja. Iz sto in sto grl prihaja gromki »živio« in živahno mahlja mladež s hrvatskimi zastavicami in rutičami, ko stopa cesar urno iz voza. V cesarjevem spremstvu so se tudi nahajali ministrski predsednik pl. Seidler, tržaški namestnik Fries-Skene in več visokih častnikov. Cesar je bil najboljše razpoložen. Prvi, ki je cesarja hrvatsko pozdravil je bil župan dr. Kurelič; v nadaljem nemškem govoru mu je načelnik omenil slabo preskrbljenje od aprovizacije, ki je popolnoma odvisna od centrale v Trstu. Zaprosil je večjo denarno podporo od vlade, da bi moglo siromašno ljudstvo lažje plačati drago žito in druga živila zase in živino. Priporočal je, naj se izpolni narodova želja v smislu majniške deklaracije. Izrazil je željo, naj se prenese sedež deželnega odbora iz Poreča v Pazin. Občinskega odbornika č. g. Grašiča iz Berma je cesar vprašal po gospodarskem stanju in kako je uspela ozimina. Župnik je odgovoril, da je obdelovanje polja silno težavno, ker se ljudstvo slabo hrani. Starci in slabotna deca v zadnjih 6 mescih umirajo od glada. Za uspešno kmetijstvo je prosil več umetnega gnoja. Cesar se je zahvalil duhovščini, da se toliko zanima za poljedelstvo. Z občinskim odbornikom Brumničem z Lindara se je vršil razgovor docela v hrvaščini; kjer ni mogel v hrvaščini, si je pomagal cesar s češkimi izrazi. Nazadje je cesar možakmeta prijazno potrkal po rami. Pazinskemu proštu msgr. A. Kalacu je cesar rekel: »Mi pa smo se že videli« ter ga vprašal kako je tukaj. Prošt mu je odgovoril, da zdaj pač ne dobro, ne v Pazinu, ne v okolici, posebno ne v zapadni Istri-Poreščini, kjer je velika potreba. S p. gvardijanom Kapistranom Ferlinom se je cesar razgovarjal o pomanjkanju duhovščine. Priznal je, da frančiškanski red veliko deluje doma in pomaga svetni duhovščini. Profesorja Fr. Frankola je cesar vprašal, koliko let že deluje kot katehet na hrvatski gimnaziji. Izrazil je svoje zadovoljstvo nad uspehi. Šolskemu svetniku J. Kosu, ravnatelju hrvatske gimnazije, se je osobito vladar zahvalil, da se trudi za vzgojo srednješolske mladine. Predstavljeni so še bili: drž. prokurator Černe, vodja okrajne sodnije Sbiza in upravitelj pošte Brumat. Nato sta Njegovo Veličanstvo hrvatsko pozdravili gojenki učiteljišča Matanič in Wrischer. Tudi iz ljudske šole so ga pozdravile tri učenke, podarivši mu šopek vsežih cvetlic. Z vsemi je bil cesar zelo ljubezniv. Ko je bil cesar zopet na avtomobilu, pririne se neka žena do njega nudeč mu roko in glej, cesar jo je v svoji ljudomilosti zadovoljil. Med ponovnimi donebesnimi živioklici ter petjem cesarske himne se je cesar ob 8. uri odpeljal.

Bitka na zahodu.

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, 6. aprila. Uradno:

Zahodno bojišče: Od krajnih podjetij pri Bucquoyu in južno od Hebeturne smo se vrnili z ujetniki in z mnogimi strojnimi puškami. Na zahodnem bregu Ancre smo napadli in razširili naše mostiške postojanke na obeh straneh Alberta. Južno od Somme so živahno streljali; pehota se je v manjšem obsegu z uspehom borila. Obstreljevali smo železniške naprave pri Amiensu. Francozi so na široki bojni črti med Morculom in Montdidierjem napadali, da nam iztrgajo, kar smo jim 4. aprila vzeli. Njih napadi so se z najtežjimi izgubami za sovražnika zrušili.

Pred Verdunom so močnejše s topovi streljali.

Z drugih bojišč nič novega.

Berlin, 7. aprila zvečer:

Na južnem bregu smo nadaljevali naš napad in dosegli nove uspehe.

Vzeli smo Pierremonde in Holmbray.

Berlin, 7. aprila. Uradno:

Zahodno bojišče. Na bojni črti so popoldne silno streljali; ob Ancri in ob Avri so na to Angleži in Francozi močno napadali. Angleški polki, ki so naskakovali v gostih množicah, so se zrušili severno od Beaumont-Hamela in pred našo postojanko pri mostu na obeh straneh Alberta. Naš ogenj je zabranil, da se sovražne čete, ki so stale južno od Villers Bretoneusea pripravljene, da napadejo, niso razvile.

Čete armade generala pl. Boehna so napadle včeraj zjutraj sovražne postojanke na južnem bregu Oise pri Amignyju. Medtem ko so si deli te armade izsilili prehod čez široki, močno močvirni odsek Oise, in vzeli z naskokom predmestja Chaunvia, so napadle druge čete z vzhoda močne sovražne postojanke, ki se raztezajo pri Amignyju in v severnovzhodnih delih gozda Coucy. Dosegli smo črto Bichancourt-Autneville-severni rob Barizisa. Presilni ogenj našega topništva in metalcev min je zadajal Francozom krvave izgube. Dozdaj smo ujeli nad 1400 mož.

Ker je sovražnik trajno obstreljeval naša bivališča v Laonu, smo še nadalje obstreljevali Reims.

Sunek naših poizvedovalcev na vzhodnem bregu Moze pri Beaumontu je dosegel, da so privedli 70 ujetnikov in 10 strojnih pušk.

V zračnem boju so sestrelili včeraj 18 letal. Ritmojster baron Richthoffen je priboril svojo 76, poročnik Udet svojo 24 zračno zmago.

Ludendorff.

Angleško poročilo.

London, 6. aprila, zvečer. Danes zjutraj so sovražni topovi in jarkni možnarji severno od Somme močnejše delovali. Pehota je nato na celi tamošnji bojni črti, od Somme do okolice Bucquoya se razteza, močno napadala. Zadnje vesti sporočajo, da napadi niso nikjer vidno uspevali in da so sovražnim četam povzročali le težke izgube. Ravno na tisti bojni črti so naše čete z uspehom blizu Hebuterne napadale; ujele so do 200 mož in zaplenile več strojnih pušk. Sovražnik danes južno od Somme na angleški črti ni napadal. Poročilo potrjuje, da so se na bojni črti včeraj najstrašnejše trdovratno borili in da je sovražnik ponovno z naskoki naše postojanke vzhodno od Villers-Bretoneuxa naskakoval.

London, 6. aprila. Uradno: Nemci so od ranega jutra severno in južno od Dernancourta, jugozahodno od Alberta in pri Moyenevilli silno napadali. Posrečilo se jim je, da so pri Dernicourtu in jugozahodno od Alberta vdrli v naše postojanke; pri Albertu smo napadli s protinapadom in vzravnali položaj. Pri Mesnilu in pri Beaumont-Hanielu so silno našo črto obstreljevali, pehota je tudi z napadi pri Mesnilu napadala, a sovražnik ni nobenega uspeha dosegel. Pri Moyennevilli smo odbili sovražni napad. Naše čete so napadale jugovzhodno od Gommelcourta in ujele 120 mož. — Na angleški bojni črti južno od Somme je bilo mirno.

London, 6. zvečer. Uradno: Pehota se je omejevala na krajne boje pri gozdu Avelny severno od Alberta; položaja ti boji niso spremenili, kakor tudi ne boji manjših čet na raznih točkah. Sovražno topništvo je delovalo dalje. Dognali smo, da je včeraj v brezuspešnih napadih severno od Somme in v zelo težkih bojih na mnogih delih te bojne črte do severno Bucquoya nastopalo vsaj deset nemških divizij.

Francosko poročilo.

Pariz, 5. aprila, zvečer. Nemci na bojni črti severno od Montdidierja svojih napadov podnevi niso ponovili. Naše čete so sovražnika s silnimi protinapadi napadale in so izboljšavale svoje postojanke na več točkah, posebno pri Maillyju, pri Racnevalu in pri Cantignyju. S topovi so med Lassignyjem in Noyonom silno močno streljali. Popoldne še smo severno od Mont Renauda napredovali. Na ostali bojni črti je bilo precej mirno.

Pariz, 6. aprila, popoldne. Ponoči so silno obstreljevali prostor, ki leži severno in južno od Avre, posebno pri Le Mouchelu. Pehota ni nastopala. Topovski boj je bil precej živahen na desnem bregu Moze v gozdu Apremont. Uspela nista dva nemška presenetljiva napada, ki so ju podvzeli severno od Vaux-bi-Palameisea in pri Senzeyu. Na ostali bojni črti je boj ponoči miroval.

× × ×

Francozi so 5. aprila napadali s protinapadi Nemce severno od Montdidierja. Pri Mailyju, Rainevalu in pri Cantignyju so svoje postojanke izboljšali. Napredovali so tudi severno od Mont Renauda. Generalisimu Fochu se je posrečilo, da je zamašil luknje v angleški fronti, da je na fronti od Arrasa do Somme ustavil nemško prodiranje in spremenil premično v nepremično vojsko. Foch brani Nemcem z vso silo pot v Pariz in v Amiens. Nemci so 5. t. m. nekoliko zboljšali svoje postojanke na zahodnem bregu Ancre pri Albertu.

Francozi in Angleži so 6. t. m. popoldne napadali ob Ancri in Avri nekako na črti Beaumont—Hamel in na obeh straneh Alberta. Na zahodnem bregu Avre med Castellom in Maillyem, zahodno od Montdidierja so Francozi tudi napadali. Ludendorff sporoča, da opisani napadi niso uspeli. Strategičen položaj se torej na teh bojnih črtah ni izpremenil.

Pač so pa Nemci napredovali s svojo bojno črto na južnem bregu Oise, kjer ogrožajo strategično Soissons in Compiegne, oziroma Pariz.

× × ×

Hindenburg in Foch o položaju.

Berlin, 6. aprila. Poročevalec »Lokalanzeigerja« Rosner je sporočil: Hindenburg je rekel: Čakati moramo. Vse hoče dozoreti. Naše delo je močno in velikopotezno začrtano, a zaupati moramo. Naše delo bo učinkovalo, samo časa potrebuje.

London, 6. aprila. »Reuter«: General Foch je 4. t. m. francoskim in angleškim poročevalcem rekel: Vse gre dobro. Bochex, imenujem jih tako, kakor je navadno, smo popolnoma ustavili. Njih pohod smo od 30. marca naprej zadržali. General Foch je tako na zemljevidu razlagal, kako so Nemci napredovali in da so zadnjič 27., 28. in 29. marca napredovali. Po 29. marcu niso več napredovali, ker so jih ustavili. Foch je rekel: Danes imamo 4. aprila. Jasno je, da smo postavili sovražnemu navalu nasip. Valovi so na obali izgubili svojo moč očividno za to, ker so zadeli na ovire. Ni mogoče reči, kakšne posledice rodi naš uspeh; to pokaže bodočnost.

Berlin, 6. Wolff poroča o nemškem delnem napadu dne 5. aprila južno od Alberta: Angleži so zahodno od Dernacourta šele zvečer nastopili z Avstralci, ki so jih z največjo naglico privedli. Nemški napad iz kleti v Dernancourtu proti železniškemu nasipu je zadel na izredno žilav odpor. Avstralci so se tako globoko zakopali, da njih postojanke niso mogli pograbiti topovi in metalci min. Iz hiš vasi so nemške stroje puške prisilile sovražnika, da si je za železniškim nasipom poiskal kritja. Ta trenutek je izrabila pehota, ki je naskočila s četami metalcev min, na naskok. Po krepkem obstreljevanju s topovi so vzeli močna sovražna opirališča. Angleži so se že obrnili, da beže proti jugozahodu, ko so angleške množice iz Millencourta napadle. Nemške baterije so namerile na razdaljo 200 metrov svoj ogenj na gosta sovražna napadajoča krdela, katera so pokosile.

× × ×

Topovski boj.

London, 6. aprila. Reuter: V sedanjih bojih na obeh straneh močno deluje topništvo. Število težkih topov se na obeh straneh pomnožuje. Ni male važnosti, ker trajno dežuje: poti, po katerih privažajo topove, so se izpremenile v močvirja, kar obe stranki zelo ovira.

Obstreljevanje Pariza in Amiensa.

Milan, 6. »Corriere della sera« poroča, da stoji drugi top, s katerim so obstreljevali minuli teden Pariz, drugod, kakor je stal prejšnji top. Francoski topovi tega niso zadeli, ker je od njih približno 30 kilometrov oddaljen. V zadnjih dneh ni na Pariz padlo toliko krogel kakor prej.

Pariz, 6. Uradno: Pariško okolico je daljnostrelni top tudi danes obstreljeval. Tri osebe so ranjene.

Rotterdam, 6. »Daily Mail« poroča z bojišča: Nemci tri dni Amiens močnejše obstreljujejo. Približno 20 granat pade vsako uro v mesto. Pričakujemo novega silnega sovražnega napada. »Echo de Paris« piše: Če danes tudi zapustimo Amiens, katerega Nemci rastreljujejo, bi se splošni strategični položaj le malo spremenil.

Priprave Američanov.

Newyork, 6. Reuter: »New York Times« poročajo: Bodoče leto ne bodo vpoklicali pod orožje 800.000 mož, kakor so nameravali, marveč 1,600.000 mož. Tri milijone mož bo v vojaški službi. Vojake bodo prevažale tudi zaplenjene nizozemske ladje.

Bern, 5. Bivši predsednik Taft je pisal v »Public Ledger«: Vojne napore moramo podvojiti. — Roosevelt pa zahteva armado petih milijonov mož, ki naj Nemcem dokaže, da znajo Američani še bolje streljati, kakor kričati.

Boji v odseku Avre.

Berlin, 6. Wolffov urad poroča: Važno železniško vozlišče v okolici Amiensa s kolodvorom Amiens, Longueau in St. Nicolas so začele nemške baterije obstreljevati.

V odseku Avre krije Amiens na jugovzhodu. Dne 4. aprila je potisnil tu nemški napad z osvojitvijo Castela nemške črte do 13 kilometrov od mesta. Že več dni so amienški kolodvori pod težkim ognjem nemških topov. Da bi na tem važnem mestu zadržali nadaljne prodiranje Nemcev, so Francozi na obeh straneh Avre nadomestili Angleže, katerih odporni sili Francozi po vsej priliki ne zaupajo več popolnoma. Del Francozov so v 48-urni vožnji na avtomobilih pripeljali iz Champagne ter jih neposredno po dohodu postavili v boj. Dne 4. aprila je bil tudi sovražnik nameraval napad. Od 4. ure zjutraj so bruhale francoske in angleške baterije besen ogenj vseh kalibrov na nemške črte. Nemški napad je prehitel sovražno namero. Obupni odpor izredno močnih francoskih sil so Nemci kljub njihovemu hudemu artiljerijskemu ognju zlomili. Oblačno, deževno vreme je pospeševalo približanje nemških bataljonov. Z malimi izgubami so že okoli poldne dospeli do kraja Castel. Predno se je znočilo, so vzeli z žičnimi ovirami in strojnopuškinimi gnezdi obilo presekrbljeni Senecatski gozd. Severno gozda je bil francoski tabor. Sovražnik je bežal iz niega v

paničnem strahu. V neredno nazaj zgrinjajočo se sovražno trumo je sekal naš ogenj krvave vrzeli. Poizkus, da bi z zastavo močnih sil vrgel Nemce v širokem odseku med Moreuilom in Montdidierjem čez Avre nazaj, je plačal sovražnik s težkimi izgubami. Napad spremljajoče tanke je naš ogenj uničil. Tudi južno Grivesnesa je napadel Francoz. Njegovi napadalni valovi so se razbili v nemškem ognju ali pa so bili s protisunkom odbiti. Pod trajnim obstreljevanjem Francozov se je izpremenil Montdidier v kup razvalin.

Japonci in Angleži v Vladivostoku.

Washington, 6. aprila. Reuter: Zunanjemu uradu se je sporočilo, da so se v Vladivostoku izkrcale japonske mornariške čete.

Washington, 6. aprila. Reuter: Japonski mornarji so se izkrcali, ker so se Japonci in oboroženi Rusi spopadli zaradi neke Japonke. Japonski oddelek ni velik. V Washingtonu pripetljaju ne pripisujejo velike politične važnosti.

Moskva, 6. (K. u.) Reuter: Z ozirom na izkrcanje Japoncev v Vladivostoku se poluradno poroča: Svet ljudskih komisarjev je podvzel politične korake in je istočasno zapovedal vsem sovjetom v Sibiriji, naj se napadu na rusko zemljo upro.

Petrograd, 6. (K. u.) Reuter: Oklic sveta ljudskih pooblaščencev obdolžuje Japonsko, da namerava strmoglaviti ljudovlado in se polastiti Sibirije. Japonsko proglaša za smrtno sovražnico republike. Svet zahteva, naj podajo izjavo, in jih svari, ker bo njih odgovor na zunanjo politiko sveta zelo vplival.

Moskva, 6. (K. u.) Poluradno se poroča: Potem, ko so se izkrcale v Vladivostoku japonske čete, so tudi Angleži izkrcali svoje čete.

Dogodki v Finski in v Rusiji.

Švedsko poročilo.

Stockholm, 6. Finski glavni stan poroča: Finska armada je ob pol 3. uri zjutraj končala svojo prvo veliko operacijo. V Tammerforsu se je udala rdeča posadka.

* * *

Stockholm, 5. »Stockholmes Tidningen« poroča iz Wase: Cela dežela pričakuje napada Nemcev na Helsingsfors in na Abo.

* * *

Petrograd, 5. Reuter: Z ozirom na operacije Nemcev na Finskem so sklenili kapitani in pooblaščenci vzhodno morske mornarice, precej prodati celo rusko trgovinsko mornarico zasebnikom. Svet ruskih pooblaščencev v Petrogradu naznanja časopisju: Proti izkrcanju Nemcev na Finskem se nič ne ukrene, če se bodo omejevali le na to neodvisno deželo. Svet je tudi ukazal, naj v finskih pristaniščih vse ruske ladje uničijo, če bi se jih hoteli polastiti Nemci.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 6. aprila. Uradno:
V Italiji so boji zopet ponehavali.

Dunaj, 7. aprila. Uradno: Na italijanski bojni črti nič važnega.

Načelnik generalnega štaba.

Z Balkana.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. aprila. Uradno: V bojih na predpolju ob Vardarju in ob Dojranskem jezeru smo ujeli nekaj Grkov, Francozov in Angležev.

Jugoslovanska manifestacija v Mislinjski dolini.

Št. Janž pri Sp. Dravogradu.

Poslanca dr. Korošec in dr. Vrstovšek sta bila sklicala za danes shod v Št. Janžu v Mislinjski dolini poleg Sp. Dravograda. Shod je bil namenjen tudi koroškim Slovencem iz sosednjih mejnih koroških občin in župnij. Zato so Nemci uprizorili veliko agitacijo, da bi na shod privabili kolikor mogoče največ svojih pristašev z namenom, da shod razbijejo. Še današnja »Marburgerica« je pozivala, naj se udeleži shoda tudi kolikor mogoče Mariborčanov, da si ogledajo od bližje delo hujskačev dr. Korošca in dr. Vrstovška. »Marburgerica« je izrecno dostavila, da ondotno ljudstvo še ni nahujskano. Glasom izdane parole so se Nemci in nemškutarji zbrali v Sp. Dravogradu, kjer so se po prihodu mariborskega vlaka ob tričetrt na 1 podali proti Št. Janžu. Bilo jih je kakih 200. Med tem se je že začel shod v Št. Janžu. Udeležba je bila naravnost ogromna. Bilo je na shodu preko 2000 ljudi Shod se je vršil pod milim nebom.

Dr. Korošec „Ceskemu Svazu".

»Češkemu Svazu« je odposlal dr. Korošec tole brzojavko:

«Češki Svaz» naj sprejme zagotovilo, da bodo Jugoslovani v žalosti in veselju zvesto vztrajali ob strani češkega naroda v boju za njega čast in obstoj. Trdno sklenjeni bomo našo skupno pravično stvar dovedli do zmage.

Dr. Korošec.

Politične novice.

\+ **Shod kmečke zveze v Dobu** se je vršil včeraj, dne 7. t. m. v gostilni pri Marinčku. Zborovalni prostor je bil natlačeno poln. Shod je vodil veleposestnik g. Štrcin, poročali so gg. Borc o nalogah kmečkih zvez, dr. Jež o novem statutu S. L. S. ter župnik Mrkun o jugoslovanski ideji. Sprejela se je sprememba nekaterih točk pravil kmečke zveze.

\+ **»Jugoslovansko vprašanje in svetovna vojna.«** Te dni je izšla na Dunaju v Manzovi c. kr. dvorni založbi in vseučiliški knjigarni velika knjiga pod naslovom: »Jugoslovansko vprašanje in svetovna vojna«. Kot pisatelj je podpisan L. von Südland. Ta obširna knjiga naj bo znanstvena razlaga takoimenovanega Stadler-Pilarjevega načrta za rešitev jugoslovanskega vprašanja. Ta načrt — Südland ga imenuje: »nam znani načrt nekega hrvatskega privatnega učenjaka« — hoče združiti Hrvatsko, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno in Hercegovino v eno upravno ozemlje, ki bi nerazdeljivo zvezano z Avstrijo in Ogrsko, tvorilo »kondominij« obeh držav. Na čelu novega upravnega ozemlja bi bil član vladarske hiše kot »vojvoda Hrvatske«, ki bi po navodilu Njegovega Veličanstva »imenoval odgovorno ministrstvo pod predsedstvom bana, katero bi po danih navodilih izdelalo ustavo in predložilo vladam obeh držav (Avstrije in Ogrske) v parlamentarno rešitev.« Ministrska predsednika Avstrije in Ogrske bi imela po tem načrtu »pravico uložiti veto proti ustavno sklenjenim zakonom skupnega enotnega upravnega ozemlja v roku od mesec dni, ako nista zadovoljna s zakonom, ki bi preprečil, da postane zakon polnomočen.« Ali ker bi mogla Ogrska ugovarjati, da bi »z novo ureditvijo izgubila dohod k morju,« bi bilo treba dati Ogrski corpus separatum, Reko, v popolno državno last in si zajamčiti pravico soodločevanja v upravi in višini tarifa na železniški progi Geykenyes-Reka.« Za tako rešitev jugoslovanskega vprašanja ni nobena politična stranka v jugoslovanskih deželah razen Stadler-Pilar-Frankove stranke. Taka rešitev — s katero bi postale imenovane dežele »skupna posest« Ogrske in Avstrije — bi potisnil Hrvate v tak nevreden podrejen odnošaj, ki bi bil izvor novih dolgih bojev. Škoda je bilo napisati tako obširno knjigo (nad 700 strani) v zagovor stvari, za katero se ne more dobiti v jugoslovanskih deželah nobene resne in narodne stranke.

\+ **Cesar je sprejel** 7. t. m. dopoldne zunanjega ministra Czernina v avdijenci.

\+ **Proti jugoslovanski deklaraciji** se je izjavil gremij trgovcev v Celovcu.

\+ **Koroški »Lehrerbund«** se je izjavil proti razkosavanju Koroške.

\+ **Protest čeških socialnih demokratov proti Czerninovemu govoru.** Načelnik državnozborskega kluba čeških socialnih demokratov je brzojavil Czerninu: V imenu svojega kluba najodločnejše ugovarjam proti napadom Vaše ekscelence na češki narod, ki je v sedanji vojski veliko žrtvoval in prenesel težke žrtve in že zato ne zasluži, da se tako napada. Češko ljudstvo, češke in ogrske matere si žele miru, ki bodi pravičen in trajen, brez aneksij in kontribucij z dejansko in pošteno izvedeno pravico demokratičnega samoodločevanja, kateri misli napadi Vaše ekscelence niso koristili, pač pa škodovali.

\+ **Grosz o položaju.** Zbornični predsednik dr. Grosz je govoril 4. t. m. svojim volilcem v Jihlavi. Rekel je, da se more ustava le v toliko spremeniti, v kolikor se jamči enotnost države. Obžaloval je, da je nemški tabor tako razcepljen in želel skupnega nastopa vseh nemških strank z ozirom na slovansko opozicijo, ki nastopa celo proti zvezi v Nemčijo. Groszovi volilci so v svoji resoluciji odskonili češka stremljenja po ustanovitvi češkoslovaške države, naglašali, da bodi država enotna in zahtevali blok nemških strank.

\+ **Delegacije,** tako govore v Budim Pešti, se zbero 20. t. m. Czernin bo baje govoril o položaju.

\+ **Nemci se bojijo posledic Czerninovega govora.** Dunajsko »Zeit«, katero so nedavno kupili bogati vojni hujskači in navijalci cen in ki se zavzema za vlado in za nemško politiko, je seveda tudi povzdigovala Czernina zaradi njegovega zanimivega govora v deveta nebesa! Zdaj je pa »Zeit« zasukala svoja jadra in piše: Kdor je pameten, pač ne trdi, da so tisti milijoni Čehov v Avstriji, šest milijonov jih je, kar veleizdajalci. Če bi bilo temu tako, bi bil to tak pojav množice, proti kateremu ni pomoči in sveta. Kako razločujmo med češkimi politiki in češkim narodom, da nam to praktično koristi? Naj se li razpišejo nove volitve, ki naj nudijo češkemu narodu, da izroči svoje mandate v boljše roke? Neglede na okolnosti, kako težavno bi bilo voliti med vojsko, pač vsak, ki pozna razmere, sprevidi, da bi volitve položaja posebno ne izpremenile. Znano je, da ni dežele v Evropi, v kateri vlada na volitve more tako malo vplivati, kakor v Avstriji. Ne varajmo se z razmerami, kakršno so, in računajmo s češkim parlamentarnim zastopstvom tako, kakoršno je. — Maček se je v nemških vrstah kmalu, zelo kmalu pojavil. Kaj bo še, kadar pokličejo zastopniki ljudstva Czernina na odgovor tam, kjer bi bil edino smel govoriti?

\+ **Czernin ne odstopi.** »Deutschnat. Korrespondenz« pravi, da govorice o odstopu Czernina ne odgovarjajo resnici in pripovedujejo, da so kompetentna mesta že prej odobrila Czerninov govor, predno ga je govoril. Na to seveda ni dosti dati, ker se lahko, kakor pravi »Arbeiterwille«, kompetentna mesta zopet premislijo, kadar spoznajo, kaj je Czernin zopet skuhal.

\+ **Ornigova zaupnica Czerninu.** — Ptujski nemškutarji so seveda povodom Czerninovega govora zažvrgoleli in sklenili v svojem občinskem svetu čestitati Czerninu. »Arbeiterwille« o tem junaštvu ptujske nemškutarije zlobno pravi: Ubogi Czernin! Grenka je taka kazen! Nemškonacionala družba tam doli seveda izrablja lepo priliko, da priporoča svoje jugoslovanske sovražnike vešalom. In vse to mora nemštvo prenašati.

\+ **Velenemci proti Kühlmannu.** Berliner Tagblätt pravi, da Kühlmann zdaj ne bo odstopil, kakor zahtevajo Velenemci, a kaj se še zgodi z ozirom na način, kakor nastopajo proti njemu, se seveda ne ve.

\+ **Dve mirovni ponudbi Franciji?** »Daily Post« poroča: Javna tajnost je, da so osrednje velesile Franciji že dvakrat ponudile mir, ki ga le zato niso sprejeli, da ne dobi Nemčija svobodnih rok nasproti zaveznikom. Grof Czernin je tudi zdaj postopal tako, kakor so mu v Berlinu naročili.

\+ **Ruska veleposlanika v Berlinu in na Dunaju.** Petrograd, 6. Reuter: Joffe je povišan v veleposlanika v Berlinu, Kamenev pa v veleposlanika na Dunaju.

\+ **Mir z Rumunijo.** Nemški državni tajnik pl. Kühlmann se je 6. t. m. z nemškim cesarjem razgovarjal. Šlo je za vprašanje miru z Rumunijo.

Nemci o Wilsonovem govoru.

Berlin, 6. Wolff: Wolffov urad priobčuje na Wilsonov govor naslednje opazke: Ta govor postavlja zgodovinske dogodke na glavo. Ves svet ve, da je mogočni boj, ki se sedaj bojuje na zapadu, posledica vojne volje entente. Nemčija je svojo pripravljenost za pogajanja nedvoumno izjavila. Ententa je hotela drugače. Če bi bilo Wilsonu pošteno za mir in za preprečenje nadaljnega prelivanja krvi, potem bi bil mogel na svoje zaveznike primerno vplivati. Namesto tega pa ni ničesar storil, da bi bil preprečil versaillske sklepe. Njegove stare tirade o pravici in pravičnosti je postopanje nasproti Nizozemski ponovno ovrglo. Med njegovimi besedami in dejanji zija vedno širši razkol. Sedaj neprikrito kliče na skrajno silo. S tem je končno jasno povedal, kaj pomeni ameriška in njenih zaveznikov politika: Sila proti vsemu, kar se jim na svetu stavi na pot. Nemčija si jarma nasilja ne bo dala nadeti. Zato bojuje svojo junaško vojno. Wilsonov govor je bil govor za posojilo. To je najboljša propaganda za naše vojno posojilo, ker kaže, kaj bi pomenila izgubljena vojna za Nemčijo.

Primorske novice.

p **Na sestanku »Zveze slovenskih županstev«,** ki se je vršil dne 4. t. m. ob precejšnji udeležbi slovenskih županov iz cele Goriške in katerega sta se udeležila kot odposlanca »Osrednjega odbora« na Dunaju drž. posl. in njega predsednik Fon in pis. ravnatelj A. Gabršček, so bile sprejete tudi sledeče resolucije.

— z. »Zupanska zveza« izraža opravičeno ogorčenost našega ljudstva proti načinu, kako politične oblasti rešujejo prošnje za naknadne begunske podpore po § 9, zakona z dne 31. dec. 1917. drž. zak. št. 15 ex 1918. — Gorica in drugi kraji po tem tolmačenju niso bili oblastveno evakuirani, zato beguncem ne tiče naknadna begunska podpora za tisti čas, ko so naši reveži tavali po tujini, ne da je država izpolnila nasproti njim svojo dolžnost. Avstrijsko orožje je te naše kraje uničilo, da ni ostal kamen na kamnu, in ne ostalo bi niti eno živo bitje več, a zdaj pravijo c. kr. oblasti, da ti kraji niti evakuirani niso bili. Po vsem trpljenju, potem, ko so nas popolnoma uničili, se zdaj z nami še norčujejo! Rečeni § 9 je kompromis med poslansko zbornico in vlado. Nihče ni mislil, da bo mogoče podobno tolmačenje. »Županska zveza« protestira proti takemu postopanju toliko bolj, ker je znano, da se v Bukovini postopa drugače. Naši in bukovinski begunci žive ponekod skupaj, ali Bukovinci dobe svoje prošnje ugodno, naši pa neugodno rešene, Bukovinci so bili evakuirani, naši niso bili evakuirani, dasi je dejanski položaj do pike enak. Prosimo in pozivljamo naše poslance in ves »Jugoslovanski klub«, naj poskrbe za to, da se ta kričeča krivica popravi, in ako drugače ne pojde, naj takoj predložijo načrt novele k novemu begunskemu zakonu. — 3. Nemški »Volksrat« je sprejel na zborovanju v Gradcu, dne 19. marca 1918 resolucijo, v kateri pravi med drugim: »Die Straße zum Meer muß offen stehen. Der freie Weg nach Triest muß durch Grenzberichtigungen und Siedlungstätigkeit namentlich bei der Patenschaft Berlins—G ö r z gesichert werden.« »Županska zveza« izjavlja na tako drzno izzivanje, da se bo naše ljudstvo kakor en sam mož upiralo vsakemu takemu vsiljevanju nemštva v naše kraje, protestira proti vsaki spremembi mej v podobne svrhe in obžaluje, da hoče »Volksrat« zlorabiti boterstvo Berlina nad našo Gorico. Ne verujemo, da bi se Berlin tako daleč spozabil in ponižal ter postal v naši deželi in nje glavnem mestu protektor »Volksratovih« izzivalnih načrtov in naklepov. Ako bi se pa to nepričakovano vendarle zgodilo, potem bi »Županska zveza« tudi kot zastopnik našega deželnega središča Gorice, ki danes nima pravilnega zastopništva, svečano in pred vsem svetom odklonila tako boterstvo, ki bi hotelo izkoriščati našo nesrečo, nastalo vsled svetovne vojne, v vsenemške velepolitiške spletkarije. Pozdravljamo boterstvo Berlina nad Gorico, ako je to samo izraz človekoljubja, odkloniti pa bi ga morali, ako se bodo za človekoljubno obliko skrivala kovarstva po željah nemškega »Volksrata«. Sicer pa je dolžnost države in vsega kulturnega sveta, da nam povrnejo vsaj materijelne škode, ki nam jih je prinesla svetovna vojna, v kateri je naša dežela najstrašnejša žrtev za takozvane splošne interese, saj našega trpljenja in bridkosti nihče in nikdar ne bo mogel povrniti ali nagraditi.

p **Pisarna »Zveze slovenskih županstev«** po vojni prizadetih občin na Primorskem ima svoj sedež v Gorici, Gosposka ulica štev. 14 (Breščakova hiša), I. nad stropje.

p **Velika nesreča v Oseku na Goriškem.** Poročajo nam: Na velikonočno nedeljo se je dogodila pri nas velika nesreča. Vojak Janez Rožič iz Oseka št. 24 je prišel na dopust ter je bival pri svoji mačehi v Oseku št. 2. Dobil je nabite šrapnelske granate, katere je razstreljeval v potoku blizu hiše. Ker ni mogel ene granate od-

preti, jo je prinesel na dvorišče ter jo je tolkel s sekiro, hoteč jo odpreti. Okoli njega so stali otroci ter ga opazovali. Naenkrat se granata razpoči in vse dvorišče je bilo polno dima. Ne daleč proč je snažil gospodar kravo, katera je bila od enega izstrelka skozi vrat zadeta ter se je zgrudila mrtva na tla. Gospodar sam je bil lahko zadet v hrbet. Ko se dim razprši, vidi vojaka mrtvega ležati na obrazu, vsega v krvi, zraven njega je bila mrtva tudi sedemletna Leopolda Mladovan in 11letni Alojzij Mervič močno ranjen na obrazu in životu. Drugi otroci so bili več ali manj ranjeni ter so jih odpeljali v bolnico v Gorico. — Dan za dnem se sliši streljanje po Vipavski dolini, radi tega prosimo pristojne oblasti, da se odpravi municija, da se ne bodo dogajale zanaprej enake nesreče.

p **Cesar v Sežani.** Dne 5. t. m. zvečer se je pripeljal cesar v Sežano, kjer so ga pozdravili zastopniki različnih državnih uradov. — Množica ljudstva je prirejala cesarju burne ovacije in vzklikala: Živela Jugoslavija! Živel naš jugoslovanski kralj Karel! — Cesarja so obsipali s cvetlicami.

p **Cesar v Števerjanih.** Iz Števerjana pri Gorici nam poročajo z dne 6. t. m.: Na svojem potovanju po razorani Goriški se je ustavil cesar tudi v Števerjanu, kjer si je bil ogledal popolnoma uničeno, prej tako cvetočo vas. Sprejeli smo svojega preljubega vladarja brez slavolokov, brez streljanja, brez pritrkovanja (zvnovi leže v Krminu), pa toliko bolj prisrčno. Na prošnjo č. g. kurata, naj nam milostno pomaga, dal nam je odgovor: »Ich werde das Allesmöglichste thun.« Donebesni: Živijo cesar! bila je naša zahvala in avtomobili so oddrdrali dalje proti Kojskemu. Presvetli vladar je bil zelo prijazen.

p **C. kr. primorska finančna prokuratura** prične 15. aprila zopet v Trstu v polnem obsegu poslovati.

p **Lokve.** Ponesrečil se je na Veliko noč pred vstajenjem Jožef Krivec, hiš. št. 20, ko je spuščal s samokresom rakete. Samokres se je razpočil in ga težko poškodoval na levi roki. Sedaj je v bolnišnici v Gorici. — Vse opominjanje in svarjenje ne pomaga nič. Ponovno smo že prosili naše poslance, da poskrbe pri vojni oblasti, da se strelivo odstrani. Ali je tudi tu sistem?

Dnevne novice.

— **Župnik G. M. Gerzin umrl.** Dne 6. t. m. je umrl v Preserju župnik G. M. Gerzin. Pogreb se vrši v torek, dne 9. t. m. — G. M. Gerzin se je rodil 6. julija 1848 v Mihelni vasi pri Črnomlju. V duhovnika je bil posvečen 11. septembra 1875. Kot kaplan je služboval 2 leti v Kostelu, 2 leti v kočevski Reki in v Starem trgu pri Poljanah 3 leta. Nato je služboval kot župni upravitelj v Banjiloki 11 let, kot župnik v Fari pri Kostelu 9 let. V Preserju je služboval kot župnik od 25. julija 19102 dalje, kjer je bil imenovan l. 1913 tudi za duhovnega svetnika.

— **Duhovniške vesti iz krške škofije.** Za doktorja bogoslovja je bil promoviran duhovnik krške škofije Izidor Kadras. — Za ravnatelja Jožefove tiskarne v Celovcu je imenovan konz. svetnik Filip Streiner, župnik v Hohenfeldu, ki je bil tudi nadzornik škofovih posestev. — Za nadzornika škofovih posestev v Medvodah je imenovan župnik Severin Jabornig v Hohenpressen.

— **Iz Tržiča.** V soboto je umrla gdč. Leopoldina Ceme, hišna posestnica in sestra pokojnega župnika Karla, ki je več let župnikoval v Dolu pri Ljubljani. — V nedeljo, 7. t. m. je imelo krščansko socialno delavstvo sv. mašo ob 8. Pri tej je izborno popeval moški zbor. Po maši je bilo v »Našem Domu« zborovanje. Na tem je govoril g. župnik o »komunizmu.« Sklenilo se je vsako prvo nedeljo v mesecu po drugi maši prirediti enake društvene sestanke. — Otroci dnevnega zavetišča so ponavljali šaloigro »Pod vrtno lopo« in burko »Premetena Rozika«. — V »Našem Domu« ima društvo sv. Jožefa vsak torek zvečer predavanje. Potem poslujeta »Čebelica« in knjižnica.

— **Ponesrečil** se je ključavničarski pomočnik Jožef Zech na bistriški planini pri Tržiču. Pred dobrim mesecem je odšel z doma in te dni ga je našel neki tržiški lovec zmrznjenega.

— **Slovenec pri zračni pošti.** Na črti Krakov-Kijev deluje tudi slovenski pilot Janko Grampovčan z Vrhnike. Dne 29. m. m. se je prvič dvignil in v višini 4000 m priletel v Lvov v poldrugi uri. Od tam naprej vozi pošto drugi pilot.

— **Umrl** je v Slatini na Hrvatskem hrvatski poslanec in zdravnik dr. Fr. Zbiertchowski, star 50 let.

— **Dr. Potočnjak živ.** Osješki »Jug« poroča, da je dr. Potočnjak živ v Ženevi. V Petrogradu je bil ubit le njegov sorodnik istega imena.

— **Smrtna kosa.** Dne 5. t. m. je umrl na Dunaju rudarski nadsvetnik v ministrstvu za javna dela dr. Karl Horiak, doma iz Laškega trga. Pokojnika prepeljejo z Dunaja v domači kraj. Pokojni je bil poštenjak in zaveden katolik.

— **Dolenja vas pri Ribnici.** Velikonočne praznike je dekliška Marijina družba priredila igro »Mater Dolorosa«.

— **Iz dobrepoljske doline.** V občinah Struge in Kompolje je uradnik kočevskega okr. glavarstva zaplenil mlinarju Mustarju 1380 kg moke, ki je pripadala več družinam iz omenjenih občin. Kaj je danes masa 1380 kg! za celo občino je že izdatno pomenljiva. Šlo je radi mlevskih kart, glavna krivda pa ne leži na oškodovanih. Huda je kazen toliko moke v tej dobi zgubiti. A še huje pride. Moko so prepeljali v Kočevje, kjer se je porazdelila. Mimo toli potrebnih v dobrepoljski dolini, mimo tako siromašnih občin kot so Rob, Turjak itd., se vleče moko v Kočevje. Ogorčenje ljudi je veliko. Akt se rešuje sedaj pri deželni vladi. Radovedni smo na izid. Taka praksa je naravnost izzivanje. Če se že moka razdeli, a ni v domači občini potrebnih. Sicer je pa še ukrepov pri okr. glavarstvu v Kočevju, s katerimi se je slavnoisto prekoračilo, ki pomagajo ljudem, da še bolj plamte za skorajšno udejstitev deklaracije. Koliko naš politični okraj trpi vsled par uradnikov pri glavarstvu, ki niso na mestu — slišijo drugam!

Ljubljanske novice.

lj **Slovesno instaliran** je bil včeraj trnovski župnik F. S. Finžgar. V soboto zvečer mu je priredila »Glasbena Matica« podoknico ter zapela pod vodstvom ravnatelja Hubada spričo mnogoštevilnega občinstva »Pozdrav«, »Iz stolpa«, »Od Urala do Triglava« in »Lepo našo domovino«. Predsednik pevskega zbora Matičnega je pozdravil novega župnika kot kulturnega delavca, na kar se je F. S. Finžgar zahvalil. Poudarjal je, da je Glasbena Matica edino kulturno društvo, ki je svoje delo neovirano in uspešno izvrševalo tudi med vojsko. Harmonija Matičnega zbora naj bo simbol lepi harmoniji skupnega dela za jugoslovansko misel. Občinstvo je priredilo živahne ovacije Matici, novemu župniku in jugoslovanski misli.

lj **Nabiralke podpisov,** rediteljice in vse gospe ter gospodične, ki so na katerikoli način sodelovale pri slavnostni oddaji podpisov za deklaracijo, se vljudno vabijo k sestanku v sredo, dne 10. t. m. ob pol 4. uri popoldne v posvetovalnico na magistratu.

lj **Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani** ima sedaj uradno uro za informacije zopet od 6. do 7. ure zvečer v društveni pisarni, Šelenburgova ulica 4.

lj **Umrli so** v Ljubljani: Leopold Kovač, žagar, 83 let. — Marija Gregorka, vdova brzojavnega paznika, 65 let. — Viktor Otrin, cestarjev sin, 6 ur. — Josip Hribernik, železniški uslužbenec, 21 let. — Anton Kovačič, hiralec, 75 let. — Terezija Lukniš, kleparjeva hči, 25 let. — Marija Nardin, rejenka, 7 dni. — Marija Mertelj, užitkarica, 64 let. — Josip Kajzer, mizarski pomočnik, 51 let. — Janez Kovač, posestnikov sin, 24 let. — Alfred Gašper Rakovec, rejenec, 3 tedne.

lj **Mestna zastavljalnica** naznanja p. n. občinstvu, da je za 11. t. m. napovedana dražba na nedoločen čas prestavljena.

lj **Izgubljeno.** Na poti od Tržaške ceste do Brezovice se je izgubila v soboto torbica z listnico, dvema legitimacijama in denarnico z večjo vsoto denarja. Pošten najditelj se naproša, naj jo odda proti nagradi državni policiji v Ljubljani.

lj **Našla se je** manjša vsota denarja. Dobi se v trgovini Štraus, Školja ulica.

Narodna obramba.

* **Slovenski obmejni kraji na Koroškem.** Doslej smo opisovali našo narodno mejo po sporočilih raznih etnografov. Kakšna je pa sedaj naša meja, hočemo si malo bolj natanko ogledati posamezne občine, da se prepričamo, kako deluje na Koroškem nemškutarski sistem, v tej edini deželi na tem božjem svetu, kjer so mogoči nemško misleči »Slovenci«, kjer je slovenski narod brezpravna raja. Oglejmo si občine, kakršne so. Ob kranjski meji na drugi strani Karavank leži okrajno glavarstvo Beljak, ki obstoji iz štirih sodnih okrajev: Trbiža, Podkloštra, Rožaka in Paterniona. Slovenci smo v mirnih časih kaj radi poromali na sv. Višarje. Kdor je šel tja, se je navadno peljal do Trbiža, sedeža sodišča istoimenega sodnega okraja. Spominjam se, kako so se znale naše ženice postaviti, ko jih niso hoteli razumeti; govorile so le slovensko, saj drugega niso znale. Torej oglejmo si malo bolj natanko trbižki sodni okraj. Takoj v začetku pa moramo pribiti žalostno dejstvo, da naša stvar v tem sodnem okraju zelo nazaduje. Nimam pri rokah številk ljudskega štetja iz l. 1910.; toda dovolj so nam iz prejšnjih let. Leta 1880. so našteli 4226 Nemcev in 2429 Slovencev; leta 1890. 4217 Nemcev in 2391 Slovencev; leta 1900. 4944 Nemcev in le še 2105 Slovencev. Povdarjamo, da so tu našteti Nemci po ogromni večini Slovenci, toda nesrečni koroški sistem je tisti, ki nam dnevno odtujuje Slovence in ustvarja renegate. V trbižki občini nismo ravno nazadovali, toda zopet ne smemo trditi, da stoje stvari dobro. Leta 1880. so našteli 137, leta 1890. 287 in leta 1900. pa 223 Slovencev. Zanimivo pa je ljudsko štetje v samem trgu Trbiž; leta 1880. so našteli 120, leta 1890. 279, leta 1900. pa le še 74 Slovencev, a še med te je vštetih 46 vojakov. Pač pristno koroško nemškutarsko »uradno« štetje. In takemu štetju naj pameten človek še verjame? Občina Trbiž obsega tri župnije: Kokavo, Rajbelj in pa Trbiž. Kokava je popolnoma ponemčena. Drugače pa je v Rajblju; leta 1880. so našteli 450 Nemcev in 11 Slovencev, l. 1890. 494 Nemcev in le 8 Slovencev, leta 1900. pa že 126 Slovencev in 597 Nemcev. Vzrok, da je toliko Slovencev je ta, ker so pričeli zopet delati v rudniku. Tu se bo dalo pač še veliko napraviti, toda treba nam je dobre narodne delavske organizacije, ki bo najboljši protiutež mednarodni — v resnici nemški — socijalni demokraciji, ki je prava kuga za obmejne slovenske kraje. Sosednja občina so Žabnice, ki so po veliki večini slovenske. Tamkaj so našteli l. 1880. 33 Nemcev in 866 Slovencev, leta 1890. 52 Nemcev in 806 Slovencev, leta 1900. pa že 162 Nemcev in le še 693 Slovencev. Šola je nemška, cerkev slovenska. Na občino Žabnice meji skoraj čisto slovenska občina Ukve, kjer so našteli leta 1880. 21 Nemcev in 994 Slovencev, leta 1890. 43 Nemcev in 940 Slovencev in leta 1900. 52 Nemcev in 817 Slovencev. Šoli v Ukvah in Volčji vasi sta utrakvistični na papirju, v resnici pa nemški. Od Ukev proti zahodu ob reki Beli leži občina Naborjet, ki je sicer na zunaj čisto nemška, v resnici pa je le kakih 5 družin nemških, druge pa so slovenske, toda nezavedne. Leta 1880. so našteli v tej občini 66, leta 1890. 6, leta 1900 pa brez vojakov 20 Slovencev. Pod to občino spadajo žveplјene toplice Luznica, kjer so našteli l. 1880. 9, l. 1890. nobenega, l. 1900. pa 4 Slovence. Občina Lipaljaves je slovenska; tam je le nekaj Nemcev, drugi so sami Slovenci. Šola nemška, slovenskega duhovniki ni, ki bi oskrboval župnijo. Zato žanjejo tam socijalisti. Tik ob koroško-italijanski meji leži občina Pontabelj. Leta 1880. in 1890. niso tamkaj našteli nobenega Slovenca, leta 1900. pa vendarle 2. Seveda ne odgovarja ta številka dejstvom, ampak je le »uradna«. V resnici stanuje tamkaj zelo veliko Slovencev, toda so brez narodne zavednosti, brez organizacije, pripuščeni samim sebi. V šoli in cerkvi je vse nemško. — To je bleda slika razmer v trbižkem sodnem okraju. Brez vsakega dvoma bi se dalo tu veliko storiti, toda morali bi pač delati in temu narodnemu delu bi morala korakati na čelu — Kranjska!

* **Na čelu narodnemu delu** bi morala korakati Kranjska in kazati pot drugim Slovencem. Sedaj jo pa iščite v prvih vrstah, pa je ne boste našli niti v zadnjih. In pravijo, da smo Slovenci...

* **Slovenskih šol** nimamo na Kočevskem, slovenski otroci so zanemarjeni. Pričakujemo od večine deželnega šolskega sveta, da stori svojo narodno dolžnost. Tudi mi imamo pravico zahtevati svoje!

* **Nemški šolski ravnatelj** na višji realki v slovenski Ljubljani je pred par dnevi nastopil svojo službo. Pričel je po vojaški: »Ich befehle«...

* **Hrvati v zahodni Ogrski.** Ob meji Avstrije in Ogrske, počenši od Medmurja pa tja do Požuna in Dunaja je 180 hrvatskih vasi. Od tega odpada na županijo Vaš 55, na Šopron 51, na Mošon 13, na Požun 4, na Zalo 2, na Gjur (Győr) 1, a na Spodnjo Avstrijo 54 vasi. Od teh vasi je okoli 100 čisto hrvatskih, v drugih pa žive skupno z Mažari in Nemci. Veliko je vasi, v katerih so nekdaj stanovali Hrvati; to se pozna po hrvatskih nazivih polja, rek in planin; ali Hrvati so izginili.

* **Slovenske hranilnice in posojilnice** so se vsako leto spomnile z darovi »Slovenske Straže«. Kje neki so ostale letos?

* **Podružnice »Slovenske Straže«** spe. Ni nič čudnega; menda mislijo gospodje, da je danes, v znamenju zmag, narodno delo čisto odveč in nepotrebno. Našim obmejnim Slovencem pa cveto »rožice«... Prihodnjič **pričnemo objavljati** tiste »narodno-zavedne« kraje, **kjer podružnice »Slovenske Straže« spe!**

* **»Slovenski Straži«** so darovali: Mohorjani št. Ilj v Slov. goricah po č. g. Ev. Vračko, župniku, 50 K; Mihael Barbič, c. in kr. voj. kurat, 20 K; Benko Čirič, kaplan, Ptuj, 20 K. Posnemajte!

Večeri ob Lemanu.

Spisal vseuč. prof. Maryan Morawski, S. J. Po tretji izdaji prestavil France Fr. Stelè.

(Dalje.)

Leroy.

Naj bo že, kakor hoče, s to moralo brez Boga, s stališča filozofične kritike ima vendar vsekakor verska morala to veliko prednost, da uči spoštovati in ljubiti Boga kot živo in dejansko popolnost, ona pa le pravičnost in krepost radi nje same. In ravno prvo veliko bolj odgovarja našim srčnim nagnjenjem in jim bo večno odgovarjalo.

Gospodična Wilson.

Velika resnica!

Deville.

Da, velika resnica. Treba je samo še pripomniti, da ljubezen do kreposti in ljubezen do Boga nista dve različni podlagi morale, ampak samo ena, enkrat polovično pojmovana, v drugem slučaju pa popolnoma. Kadar delamo vsled čuvstva dolžnosti, vsled ljubezni do kreposti, napredujemo moralno, približujemo se idealu, če bi prav ne vedeli, kaj je to, kar nas na pravičnosti in kreposti tako privlači. In kadar se zavedamo, da je vsaka pravičnost, vsaka moralna lepota le odsev absolutnega ideala, Boga, in da po njem ljubimo Boga in se mu približujemo, tedaj nismo našli nove morale, ampak isto, ki jo imamo sedaj le bolj trdno, popolnoma zavedno. Čeprav filozofija z lahkoto odkrije razmerje morale do absolutnega bitja — skoro vsi sistemi večjih filozofov nam to dokazujejo — se vendar včasih zdi, da v temah blodeča išče vodilne niti; vera pa pokazuje tudi najpreprostejšim dušam precej na začetku in tudi na koncu moralne poti Boga — in v tem obstoji njena moralna in socialna moč.

Bielski.

Po mojem mnenju moramo iz vsega tega sklepati, da je vera še vedno potrebna za ljudstvo. Temu tudi ne bom ugovarjal. Toda poleg tega ostane še vedno resnica, da višji sloji človeštva že popolnoma brez vere izhajajo. Duševno, znanstveno in umetniško življenje, kakršno žive ti sloji, je popolnoma prosto verskih elementov. To sem videl na Francoskem, od koder prihajam, in mislim, da tudi na Angleškem, na Nemškem in drugod ne bo drugače.

Gospodična Wilson.

O! Oprostite! Nobena dežela v Evropi ni že tako brezverska kakor Francoska.

Leroy.

Ne spodobi se vpraševati, koliko časa je gospod Bielski proučeval Francosko; dovolim si pa omeniti, da se pojavlja sedaj že tudi na Francoskem, in to v izobraženih krogih, v krogih učenjakov in umetnikov, neki povrat k veri. Deset let je že, kar je de Vogüé konštatiral v svojem slavnem delu o ruskem romanu, da obeta mlajše francosko pokolenje biti boljše kakor je bilo starejše: ono namreč čuti, da mu je tesno v oklepu materijalizma, v katerega je prejšnje pokolenje hotelo v imenu znanosti vkleniti ves svet; stremi za idealizmom, posebno za idejo dolžnosti, hoče se mu načel, ki bi mu osvetlila te dolžnosti. Ja kaže se, da je imel Vogüé bistro oko. Mlado pokolenje poraja vedno globokeje zamišljena dela, polna moralnih in verskih vprašanj; celo k staremu gotskemu stolpu katolicizma se obrača, ne več porogljivo, ampak prijazno, da, celo hrepeneče. Pišejo dela kot »La crise chrétienne« Petra Lasserra, »Le`seus de la vie« Edvarda Roda, ki je dobilo nagrado v akademiji, »Les idées morales du temps présent« tudi Edvarda Roda, »La montée« Gabrijela Sarasina, »Les idées modernes et M. de Vogüé« Henrika Berangerja itd.

Eden teh, Pavel Desjardins, je izdal celo »Dolžnosti sedanjega časa«, neke vrste manifest v imenu tabora teh mladih mislecev, izpovedujoč njihovo prepričanje in pozivljajoč širše kroge, naj jim podajo roko. On deli ljudi v dve vrsti: negativne (glede na etiko) in pozitivne. Prvi žive samo radi prijetnih vtisov in iščejo kot cilj »senzacije«. Ti vtisi so lahko najraznovrstnejši. V nižjih krogih požrešnost in nesramna razbrzdanost, v višjih rafinirani epikurejizem v mišljenju, ki se igra z vsem, kar je na svetu; ali vedno je ta »senzacija«, razkošni občutek, smoter samemu sebi. Drugi, pozitivni, priznavajo na kakršenkoli način, ali z verstvom ali s filozofijo ali tudi celo z življenjem, obstoj moralne dolžnosti in jo izpolnjujejo ali vsaj priznavajo, da jo je treba izpolnjevati. — Negativni, pravi Desjardins, imajo menda danes večino na Francoskem, toda nekaj časa sem je zavladala v mišljenju taka struja, da se njihovo število vedno manjša, množe pa se vedno vrste pozitivnih. — Potrdivši to z zanimivimi opazkami, pozivlja ljudi dobre volje, naj pristopijo k temu prepričanju. Če ga vprašaš, kakšno je to prepričanje, mislim, da bo odgovoril: so dolžnosti, človeštvo ima neki cilj, ki moramo stremiti k njemu in pomagati drugim v tej smeri; kaj je to človeštvo, kakšen je ta cilj, še ne vem dobro; toda hodimo naravnost po potu dolžnosti, če prav bi videli samo deset korakov predse; in v razmerju kakor bomo napredovali na potu, se nam bo počasi jasnilo.

To sicer ni nobena religija, je pa že prava smer k njej. De Vogüé jim pripoveduje, da je to teženje za nečim, kar se v bistvu dobi samo v veri. Končno je tudi nenavadna popularnost in vpliv Vogüéja, kljub temu, da se on odločno nagiba h katolicizmu, značilna prognoza za duševno stanje. On igra danes vlogo, ki je nekoliko podobna oni Chateaubrianda v prvi četrtini prejšnjega stoletja.

Ljubljanska aprovizacija.

a **Meso na rumene izkaznice D.** Stranke z rumenimi izkaznicami D dobe meso po normalni ceni v torek, dne 9. t. m. od 3. do 5. ure popoldne v cerkvi sv. Jožefa na Poljanski cesti. Določen je ta-le red: od 3. do 4. ure štev. 1 do 225, od 4. do 5. ure štev. 226 do konca.

a **Meso za III. in IV. uradniško skupino.** Stranke z izkaznicami III. in IV. uradniške skupine dobe meso po normalnih cenah v torek, dne 9. t. m. v cerkvi sv. Jožefa in sicer od 1. do 3. ure popoldne. Določen je ta-le red: III. uradniška skupina od 1. do 2. ure, IV. uradniška skupina od 2. do 3. ure popoldne.

Prosveta.

pr **Slovenska Matica.** Seja celotnega knjižnega odseka »Slovenske Matice« se vrši v torek, dne 9. t. m. ob 6. uri popoldne v društvenih prostorih. Dnevni red: Razgovor celotnega knjižnega odseka o matičnih publikacijah za leto 1918.

Dr. Jeršetove »Lavretanske šmarnice« za leto 1918., ki so ravnokar izšle, naj si vsakdo takoj naroči, ker sicer Katoliška bukvarna ne more biti odgovorna, da jih bo pravočasno prejel. Opozarjamo samo na neurejene poštne razmere in veliko pomanjkanje uslužbencev, vsled česar mnogokrat ne moremo pravočasno izvršiti naročil.

Vojska na Balkanu. Spisala profesorja Sušnik in dr. Šarabon, ki se več let ni smela prodajati, je sedaj zopet dovoljena in se dobi v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Kupim 1148

3 lepe prašičke

v starosti 8—12 tednov, tudi v zameno za obleko ali usnje. — **Lampert, Ljubljana, Kolodvor. ul. 31.**

†

Naša blaga in predobra sestra, oziroma teta in svakinja, gospodična

Hedviga Šarec

učiteljica v Moravčah

je danes ob 7. uri zjutraj, previdena s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 8. aprila 1918 ob 4. uri popoldne.

Novo mesto, 6. aprila 1918.

Žalujoči družini:

BUDNA — DELEJA.

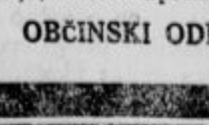

Javljam tužno vest, da je bil poklican 6. aprila k večnemu počitku od Vsemogočnega zvesti in vzorni delavec v Gospodovem vinogradu preč. gospod

Matija Gerzin

župnik in duh. svetnik

odlikovan z kolajno za 40letno služborvanje.

Pogreb bo v torek, 9. aprila, ob 9. uri dopoldne.

Blag mu spomin!

Preserje, 6. aprila 1918.

Ignacij Skobe, kaplan.

†

Občinski odbor v Preserju javlja tužno vest, da je njegov zvesti odbornik, č. g.

Matija Gerzin

župnik in duhovni svetnik

dne 6. aprila mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo dne 9. aprila 1918 v Preserju.

Blag mu spomin!

Preserje, dne 6. aprila 1918.

OBČINSKI ODBOR.

Zahvala.

Za dokaze iskrenega sočutja ob prerani izgubi naše nepozabne soproge, oziroma dobre mamice, stare mamice, sestre, tete in tašče, gospe

Rozalija Bajda, roj. Urbančič

izrekamo tem potom prisrčno zahvalo vsem, ki so nam stali v teh hudih urah ob strani. Posebno se zahvaljujemo darovateljem krasnih cvetk ter sploh vsem, ki so blago pokojnico spremili k večnemu počitku.

Ljubljana, 6. aprila 1918.

Žalujoči ostali.

†

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš ljubljeni oče, oziroma brat, stric, gospod dne 7. aprila, ob 11. uri zvečer po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal.

Mihael Snoj

Pogreb dragega očeta bo v torek, ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče pri sv. Martinu.

Lobček, dne 8. aprila 1918.

Ana Snoj roj. **Šeme**, soproga.

Marija, Ana, Terezija, Ivana, Helena, hčere. 1152

†

Potrti neizmerne žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da so naša dobra mati, oziroma sestra

Lucija Svetič, roj. Skrbinc

dne 3. t. m., prevideni s tolažili sv. vere bogudano preminuli.

Pogreb se je vršil dne 6. t. m. v Kamniku.

Blago pokojnico priporočamo v pobožen spomin in molitev.

Kamnik, dne 8. aprila 1918.

Franc Svetič, grofovski tajnik, **Josip Svetič**, župnik, sinova.
Marija Walland roj. Svetič, hči.
Janko Škrbinc, nadučitelj v pok., brat.
Ana Koritnik roj. Škrbinc, sestra.

†

Tehnik in praporščak v rezervi **Ivan Plevnik** naznanja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je brat, oziroma sin, stric in svak gospod

Mihael Plevnik

trgovec v Trebnjem

dne 11. avgusta 1916 v Orenburgu v ruskem ujetništvu mirno v Gospodu zaspal.

V daljni ruski zemlji počivajočega, nepozabljenega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Pišece-Trebnje, dne 6. aprila 1918.

Žalujoči ostali.

Čebulno seme
in
česnove sadike 1156
odda
I. ljubljansko delavsko konzumno društvo,
Kongresni trg št. 2.

Posojilnica v Mariboru (Narodni dom)
sprejme izvežbanega
knjigovodja

Nastop in plača po dogovoru. Prošnje, opremljene s spričevali o dovršenih študijah ter dosedanjem službovanju, je vložiti do **18. aprila 1918** pri ravnateljstvu posojilnice (Narodni dom).

Ravnateljstvo.

Proda se dvocevna
lovska puška
za šibre, kaliber 16, Langkaster, boroveljski izdelek, v popolnoma dobrem stanu in čisto nove
usnjate gamaše
Izve se pri **A. Kurniku, Ljubljana, Pražakova** ulica 3/II. 1150

Za ureditev zelo dobičkanosne obrti prosi dobro osebo **vojni invalid** za
3—4000 K posojila
proti mesečni vrnitvi po 300 K. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. **1152.**

Preklic.

Preklicujeva vest, ki se je raznesla v zadevi Rozalije Anžič. Obžalujeva obrekovanje in razžaljenje časti.

Franc Černe. **Franc Hren.**

Prodaja se velika izbira modernih
damskih slamnikov
po najnižji ceni vsak dan od 1. 3. ure.
Drame, Ljubljana, Rožna ulica 41/II., desno. 1133

STROJNIK
dobro izvežban tudi pri Diesel-motorju,
1145 **išče mesta.**
Ponudbe prosi na upravo lista pod »**Strojnik**«.

Kupi se
fužina
na stalni vodi ali pa tudi **VODNA SILA**, na kateri bi se fužina lahko na novo postavila. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »**Fužina 1154**« do 20. t. m.

Invalid, vajen konjem, se sprejme kot
postilion
Kje, pove uprava »Slovenca« pod **štev. 1088,** ako znamka za odgovor.

Iščem **brivskega pomočnika**
(event. tudi pomočnico) proti mesečni plači 50 K, prostemu stanovanju in hrani. Ponudbe na **F. Petkovnik, Hofgastein.** 875

Delavce in delavke
sprejme takoj v službo
strojilna tovarna SAMSA & CO v LJUBLJANI, Metelkova ulica 4. Zglaševanje od 4.—5. ure pop.

Več stotin svežih
BATERIJ
je na prodaj en gros. Cena za trgovce K 2.30 komad. — **F. K. KAISER, Šelenburgova ulica št. 6.**

Kranjska Toplice zdravje (Hrvatsko) Pojasnila in prospekt zastonj. **trganje revme ischias**
Dobra oskrba zagotovljena!

Mesto kuharica
sprejme oseba srednje starosti pri mirni stranki brez otrok, najraje na deželi ali v kakem župnišču. Večletna praksa kot samostojna. — Ponudbe na upravo lista pod »**Samostojna 1141**«.

POZOR! **Išče se v najem** **POZOR!**
dobra samožet
Na željo se plača najemnina tudi z živili ali s kakim obrtnim izdelkom.
Naslov pove uprava »Slovenca« pod **štev. 1140.**

Kupim **hišo v Ljubljani**
za 100.000 do 300.000 kron.
Ponudbe pod »**Hiša**«, **Ljubljana, poštni predal 74.**

Gospodična
popolnoma zmožna obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi, **želi primerne službe v pisarni.** — Cenj. ponudbe pod »**Pisarna 26**« na upravo »Slovenca«.

SPREJMEM **ključavničarskega pomočnika**
takoj zanesljivega
lahko tudi invalid z zdravimi rokami.
FRANC ŠMAJDEK, KLJUČAVNIČAR,
1123 **JESENICE, GORENJSKO.**

SODE za vino in zelje
kupimo vsako množino. — Obširne ponudbe na **poštni predal 49, Gradec.**

Prodam dobro ohranjeno
moško kolo
Ogleda se lahko v Katol. tiskarni, pritl.

Kislo vodo „Silva vrelec"
žganje in vino
razpošilja **A. Oset, p. Guštanj, Koroško.**
Kupim steklenice in zamaške.

KUHARICA
ki bi opravljala tudi druga hišna dela, poštena in zdrava, **se sprejme** v dobro meščansko hišo.
Nastop lahko takoj, plača po dogovoru.
Naslov v upravi »Slovenca« pod **štev. 1142** (ako znamka za odgovor).

Razpisuje se **organistova in cerkvenikova služba**
V SMLEDNIKU NA GORENJSKEM.
Dohodki so sledeči: Stalna letna plača 780 kron, postranskih dohodkov okoli 500 kron, užitek njive in gozda, prostovoljna pšenična in prosena bira, prosto lepo stanovanje v »Društvenem domu«. Nastop službe 1. junija. Voditi je treba tudi društveno petje in tamburaški zbor. Upoštevali se bodo samo cecilijanci z dobrimi spričevali.
ŽUPNIJSKI URAD V SMLEDNIKU.

Velika zaloga rabljenih, skoraj novih
pisalnih strojev
različnih sistemov, kakor: Remington mod. 10, Yost, Titania, Ideal, Regina, Kanzler, Victor, Ultima, Mignon i. t. d. — **Razmnoževalni aparati** in njih potrebščine. — Prvovrstne barvne trakove v vseh širinah in barvah. Ogljeni (karbon) papir ter vse druge strojepisne in pisarniške potrebščine; tudi pisemski ovitki, zavojni papir, pečatni vosek, pivnik, strgalke i. t. d. na zalogi.
Edina specijalna trgovina na Kranjskem:
THE REX CO., LJUBLJANA,
Šelenburgova ulica 7, I. nadstropje, nasproti pošte

Cenjenim
trgovcem, uradom, šolam
naznanjam, da radi prevzetja drugega podjetja
opustim svojo trgovino
ter prodajam v večjih množinah
vso svojo zalogo
ki obstoji iz vsakovrstnega
galanterijskega in papirnega blaga ter šolskih, uradnih (pisarniških) potrebščin.
Prodaja se le na debelo.
Trgovina je odprta od 8. do 12. ure dopoldne, popoldne pa je trgovina zaprta.
Fr. Iglič,
LJUBLJANA, MESTNI TRG št. 11.

NAJNOVEJŠI
Računar
ali
računski podkladek
v katerem se nahaja
vse v kupilo in prodajo potrebno
:: :: že natanko preračunjeno. :: ::
Izdaja v kronski veljavi.
Cena 1 K 60 vin. po povzetju. — Celovec.
Tisk in založba Jan Leona star.

Trgovci, pozor!

BARVA ZA OBLEKE, zajamčeno dobra v vseh barvah: 100 zavojev 50 kron;
500 zavojev po 45 kron za 100 zavojev,
1000 zavojev po 40 kron za 100 zavojev.
TABAKON, nadomestek za tobak:
za cigarete 1 karton 120 zavojev 70 kron;
za pipo 1 karton 120 zavojev 60 kron.
Z dovoljenjem c. kr. fin. ministrstva dovoljen tudi v trafikah.
PERILNI PRAŠEK »Zipo«, 350 zavojev 90 kron.
LUG »TON-TON«, popolen nadomestek za milo. Za pranje, ribanje itd. Za vsako hišo, bolnišnico, tovarno itd. neobhodno potreben. Zaboj 20 kilogramov 56 kron.
ŽEBLJI ZA ČEVLJE, sukanec, sandali, slamnate krtače itd. —::— **Zahtevajte cenik!** —::—
Podpirajte domačo tvrdko!
Se priporoča
R. COTIČ, VRHNIKA.

Vse vojaške predmete!
Za preprodajalce
priporočam po **znano nizkih cenah** svojo zalogo

zvezd vseh vrst	**rokavic**	**čepic**	**brilantine**
port	**ovojnih gamaš**	**znakov**	**pudra**
portepejev	**usnjenih gamaš**	**rož za čepice**	**instrumentov za nohte**
med. obvez	**vojaškega sukna**	**ovratnikov**	**parfumov**
redov	**egal. sukna**	**vseh toaletnih in galanterijskih predmetov**	**ogledal**
sabelj	**gumbov vseh vrst in pritiklin**		**brivskih aparatov**
bajonetov	**izgotovlj. uniform**	**glavnikov**	**potnih necessairejev**
mečev	**dežnih plaščev**	**krtač**	**ročnih kovčekov velikih in malih**
kupel	**kožuhastih vreč**	**mila**	
pasov	**kožuhov vseh vrst**	**zobne paste**	
čepic			

Splošni zavod za uniformiranje
RUDOLF BODENMULLER
3133 **Ljubljana, Stari trg 8.**

Katoliška tiskarna v Ljubljani. Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Mihael M[illegible]erc.